

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL :

D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București, GR. CONDURATU, Consilier la Curtea de Apel București
 ALEX. CERBAN Dr. în Drept din Paris Profesor Universitar ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat IOSEF G. COHEN Avocat TR. ALEXANDRESCU Prim-Președ. Trib. Avocat V. ANGHELOVICI Dr. în Drept din Paris Jud. Trib. Ilfov EUG. EMMANUEL Dr. în Drept din Paris Avocat
 Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Șeful Statisticeii Judiciare

ABONAMENTUL

Un an p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 300 lei
 „ Magistrati și Avocați fără supl. 150 „
 6 luni prețul cel de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
 București, Arlei, 5 și Rahovei, 5
 Lângă Palatul Justiției
 — TELEFON 18/9 —

SUMAR

— *Partea contributivă a Jurisprudenței în elaborarea dreptului privat actual.* (Conferință ținută în sala s. II Comerciale Trib. Ilfov, în ziua de 12 Martie 1921), de d-l Judecător Al. Costin;

JURISPRUDENȚA :

— Curtea de Casație s. II: *George Iosif cu soția sa Eliza.* Ce trebuie să cuprindă cererea de recurs? Neînțelegerea numărului și a datei deciziei atacate, dacă nu se alătură nici copie după dispozitivul ei, atrage nulitatea recursului;

— Curtea cu jurați din Constanța: *Ion și Petre Cojocaru dați judecății pentru lovituri cari au provocat moartea.* (Dacă beneficiază de amnestie coautorii și complicii? Amnestierea faptului penal. Competința instanței represive de a statua asupra daunelor), cu o Notă de d-l E. C. D.;

— Trib. Roman: *Petre Constantinescu cu Primăria Roman.* (Gheretă de măcelărie închiriată de comună. Dacă se prelungește astfel de închirieri?), cu o Notă de d-l E. C. Decusară;

— Trib. Buzău s. I: *Felix de Goldbach cu Carol Wehlt și L. Gajdos.* (Dacă în ancheta în futurum se poate aplica art. 151 pr. civ.?),

— Trib. Tecuci: *Gr. Guriță cu Comisia Interimară Tecuci.* (Denunțatorul neputându-se constitui parte civilă nefiind reclamant nu-i este deschisă calea apelului).

— Judecătoria Ocol VI Buc.: *Ion Enăchescu cu Casa Centrală a Cooperației și Improprietăririi.* (Casa Centrală singură are dreptul de a sesiza judecătoria de ocol în caz de nereguli iar nu cel îndepărtat care are numai calea de a se plânger în contencios, la Casație pentru anularea actului), cu o Notă de d-l E. C. Decusară;

— Curtea de Apel Paris s. IV: (Marcă comercială. Imitațiunea. Concuranță neloială. Dacă comerciantul este pasibil de daune interese?).

— Trib. din Burg: (Contract de locație de servicii fără durată determinată. Ziar. Redactor. Ruptura contractului fără nici un preaviz. Daune interese. Contract de natură specială. Nedatorare de daune din partea proprietarului).

— Trib. din Toulouse: (Delict civil. Dacă un nebun poate fi făcut responsabil de prejudiciul cauzat prin fapta sa?), cu o Notă de d-l E. C. Decusară.

Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație

— *Apel I:* Contestatie. Prescripția de 5 ani. Întrerupere. Art. 1907 și 1865 c. civ.

— *Apel II:* Comisia arbitrală. Hotărâre. Recurs la Trib. Competință. Trib. judecă în ultimă instanță. Apel. Inadmisibilitate. Art. 24 al. 1 și 2 din decretul-lege No. 1420/920.

— *Apel III:* Cesiunea dreptului de farmacie în care se cuprinde și localul. Dacă această cedare are vre-o influență asupra contractului de locație? Soluție negativă. Recunoașterea tacită făcută de Epitropia Bisericii Albă. Formalitate. Inadmisibilitate. Art. 11 al. 3 legea Casei Bisericeii.

— *Apel IV:* Escrocherie. Elemente. Faptul de a vinde publicului cu bani formule distribuite gratis de stat, pentru ștampilarea bacnotelor, constituie un delict?

— *Casație I:* 1. Închiriere. Decretul lege No. 1420/920. Persoană îndeplinind un serviciu public. Înțelesul acestei denumiri. Art. 1 din decret. — 2. Sechestru asigurator. Custode. Obligațiunile dintre creditor, debitor și custode născute din cauza acestui depozit judiciar. Art. 1633 c. c., și 422 pr. c.

— *Casație II:* Amenințare. Amenințare însoțită de o cerere sau o condițiune. Instanța competentă. Consecințe. Art. 237 c. p.

— *Casație III:* Funcționar telegraf-poștal. Punere la retragere. Avizul comitetului consultativ. Popul și condițiile de valabilitate. Art. 11 din legea de organizare a corpului T. T. P.

«CURIERUL JUDICIAR»

SOCIETATE ANONIMĂ

Convocare

Se aduce la cunoștința acționarilor acestei societăți că sunt convocați în adunarea generală ordinară, care va avea loc Joi 21 Aprilie 1921, ora 11^{1/2} a. m., în București strada Paris No. 4, în palatul Băncii Marmorosch, Blank & Co., societate anonimă, având a delibera și decide asupra următoarei ordine de zi:

1. Darea de seamă a consiliului de administrațiune și raportul censorilor asupra primului exercițiu al societății;

2. Bilanțul general și contul de profit și pierdere, încheiate la 31 Decembrie 1920;

3. Intrebuințarea beneficiului și descărcarea de gestiune a consiliului de administrațiune și a direcțiunii pe acelaș exercițiu;

4. Retribuțiunea censorilor;

5. Realegerea întregului consiliu de administrațiune;

6. Alegerea a 3 censori și 3 censori-supleanți;

7. Modificarea art. 1, alin. I; art. 6, al. I și II; art. 11 de adaus un aliniat; art. 14, art. 15, alin. II și VII; art. 17, alin. I; art. 23, alin. I și II; art. 24, art. 27, alin. V; art. 28, punctul b și al. V; art. 29, alin. I; art. 38, alin. I și punctul a; art. 40 de adaus un al treilea aliniat și art. 42 din statutele societății.

D-nii acționari sunt rugați a depune chitanțele fiindând loc de titluri provizorii, cel mai târziu până la 5 Aprilie 1921 la Banca Marmorosch, Blank & Co., societate anonimă din București, strada Paris No. 4, spre a se elibera cuvenitele cărți de legitimație dând drept a lua parte la această adunare generală.

Consiliul de administrație.

Partea Contributivă a Jurisprudenței în elaborarea dreptului privat actual¹⁾

(Conferință ținută în sala Secției II comerc. Trib. Ilfov, în ziua de 12 Martie 1921)

Domnilor,

Când Baroul de Ilfov mi-a făcut cinstea să mă invite să particip la conferințele pe care a avut laudabila ins-

1) Spre a păstra, pe cât posibil, forma primitivă a expunerii, vom face foarte puține citații. Pentru o bibliografie amănunțită și recentă a se vedea volumele D-lui Fr. Geny, *Méthode d'interprétation*, citate mai jos.

pirațiune de a le organiza, am crezut nimerit să'mi aleg un subiect referitor la activitatea noastră profesională zilnică și în legătură cu modestele mele preocupări personale în domeniul științei juridice. Magistrați și avocați împreună, — unii prin soluțiunile motivate pe care le pronunță, ceilalți prin pregătirea și desbaterea elementelor necesare pentru darea soluțiilor, — noi avem în elaborarea dreptului un rol care, astăzi, nu mai este contestat de nimeni. Ceeace prezintă un deosebit interes pentru noi, practicienii dreptului și ceea ce îmi propun a cerceta, împreună cu D-voastră aici, este de a lămuri cari sunt *procedeele*, care este *metoda* prin care jurisprudența își formulează considerabila sa parte de contribuțiune în elaborarea dreptului privat. Problema devine cu atât mai de actualitate cu cât împrejurările neobișnuite prin care trecem au provocat o legislație excepțională mai puțin coordonată și sistematizată, decât legislația din timpurile normale, astfel că rolul jurisprudenței devine, fără îndoială, covârșitor. Pe de altă parte nevoia de a unifica legislațiile existente azi în țara noastră întregită va pune în discuție și chestiunea puterii de interpretare a judecătorului în dreptul modern.

Insemnătatea dreptului aplicat, — care făcea pe d-l Planiol să spună că: „la loi n'a de valeur que si on l'applique, es par la facon dont on l'applique”, —²⁾ a condus pe juriști la cercetarea metodei juridice pentru interpretarea legilor și această problemă a preocupat lumea juridică, de vr-o treizeci de ani, încoace, în Franța și Germania, în Italia și chiar în Anglia și Rusia. Vă reamintiți că în 1910 au avut loc la Paris, la «Collège libre des sciences sociales», o serie de conferințe asupra metodelor juridice, după inițiativa lui R. Saleilles.³⁾ Toate acele preocupări erau relative la metoda generală a dreptului și au făcut obiectul atâtor lucrări de înaltă valoare științifică în străinătate. De și mă voi mărgini numai la metoda jurisprudențială, cu toate acestea trebuie, în mod succint, să schitez, mai întâi, cele trei mari metode doctrinare cari își disput preponderența în materia interpretării juridice.

I. Metoda clasică, *exegetică*, pornind de la iluzia că legea scrisă ar conține tot dreptul pozitiv în vigoare și că noțiunea dreptului ar fi invariabilă, cerea ca interpretarea, fie doctrinală, fie jurisprudențială, să respecte *litera* legii. Spre a cunoaște sensul în care trebuie concepută o dispoziție legală obscură, acest sistem recomandă numai lucrările pregătitoare ale legii respective, din care să se descopere intenția legiuitorului în momentul *confețiunii* legii, iar spre a soluționa cazurile concrete prezentate în practică, acea metodă tradițională întrebuintă *deducția*, în forma cea mai riguroasă, după modelul geometric, precum și metoda *analogiei*, cu argumentele «a pari», «a fortiori» și raționamentul «per a contrario». În rezumat această metodă, stabila supremația logicii pure, a dialecticii perfecte și elegante, chiar dacă, în fapt, soluțole la care ea ajungea sacrificau, pe nedrept, interesele cele mai însemnate, din punctul de vedere al nevoilor sociale și ale echității. Aproape toți comentatorii clasici ai codului civil francez au urmat această metodă: Laurent, — tipul reprezentativ, Baudry — Lacantinerie; ceva mai atenuat: Demolombe, Hue, Aubry et Rau.

Bugnet spunea: «je ne connais pas le droit civil, je n'enseigne quelle code Napoléon» iar împăratul Napoleon, care credea împreună cu cei mai mulți din juriști contemporani lui, că a realizat prin codificare «la raison écrite», se zice că ar fi exclamat la aparițiunea pri-

mului comentat asupra codului civil: «mon code est perdu»⁴⁾.

Era firesc, totuși, ca după o codificare așa de importantă să urmeze o epocă de interpretare strictă, gramaticală, mai întâi fiindcă interpreții credeau de datoria lor să lămurească intenția și concepția autorilor codificării, iar pe de altă parte, fiindcă legiferarea nefiind încă învechită, dispozițiile ei se potriveau cu nevoile sociale predominante și nu dadeau naștere acelor ciocniri cari să revolte ideile și sentimentele sociale de echitate. Este posibil, de aceea, ca după codificarea germană din 1900 și cea elvețiană din 1907, — deși mai puțin rigide în regulile prevăzute pentru interpretare, — să urmeze o fază exegetică până la oarecare punct și același lucru se va putea repeta și la noi, dacă unificarea legislației noastre va provoca o nouă codificare. Un sistem exegetic pur, este, însă exclus, de oarece concepția evoluționismului modern a înlăturat ca utopică ideea unui drept etern și neschimbător, aprioristic și nesupus prefacerilor sociale neconținute.

Trebuie să recunoaștem, însă, că metoda logică a interpreților codului civil a avut avantajul de a forma acele *sisteme* ordonate și acele *construcțiuni* perfecte și chiar elegante, care dacă nu erau adequate realităților din viața concretă, satisfăceau, cel puțin, mintea omenască prin înfățișarea lor unitară. Apoi interpretarea literală împiedica *arbitrarul* organelor de aplicațiune (Wilckür, după terminologia germană).

În acea fază, jurisprudența nu avea încă un rol creator, deși în unele cazuri se afirmase cu soluțiuni independente de opiniunile doctrinei; spre exemplu, sistemul inalienabilității dotei mobiliare în jurisprudența franceză.

* * *

Ca o reacțiune împotriva doctrinei dreptului *natural* și sub impulsunile nevoilor rezultate din prefacerile sociale, s'a născut școala *istorică*, cu concepția ei *evolutivă*, de viață organică. Introducând metoda *inductivă*, de observațiune, în locul metodei deductive, școala istorică se ocupa mai mult cu explicarea formațiunii dreptului, decât cu interpretarea lui. Dar rolul considerabil ținut de jurisprudența *pretoriană*, în dreptul roman, și de acea *equity* în dreptul englez, a demonstrat creștea formalismului școlii tradiționale și prin combaterea ei, (de ex.: Ihering în Germania, Menger, în Austria, Labbé și Saleilles în Franța, spre a vorbi numai de câți-va mai cunoscuți), — s'a ajuns la convingerea că, pe lângă lege, *cutuma* este un izvor de drept mai considerabil uneori.

Deși școala istorică germană aducea o libertate de gândire, care înlătura credința în existența unor principii imutabile de drept, și deși din punctul de vedere al formațiunii dreptului, admitea metoda evolutivă, totuși în ceea ce privește *interpretarea* juridică, ea se limita la operațiunea logică pur deductivă. Pornind dela concepția că dreptul pozitiv are o *unitate organică*, după cum susținea chiar Savigny, școala germană s'a oprit la dogma înlăturării sau *plenitudinii logice a ordinii juridice pozitive* (die logische Geschlossenheit des Rechts), care a făcut pe cei mai mulți juriști să întrebuinteze numai interpretarea logică. Unii au voit să găsească un sprijin pentru această metodă interpretativă, chiar

4) Un autor, Winter, într'un articol din Revue de metaphisique 1906, p. 617 și urm. critică jurisprudența franceză asupra art. 789 c. civ. fr. (art. 700 c. civ. român) pe motivul că contravine logicii și anume confundă ideea contrariilor cu ideea contradicțiilor și încearcă numai prin calcule matematice a răsturna concepția și soluția jurisprudenței.

2) Planiol, Tr. élém. dr. civil, I, No.

3) Les méthodes juridiques, 1911, Giard et Brière éd., — Paris.

în dispozițiile codului civil german⁵⁾. Ar fi interesant de a compara această metodă logică germană relativă la interpretarea dreptului cu metoda clasică franceză, care generalizează deducțiunea logică chiar și în ceea ce privește modul de formațiune a dreptului, dar lipsa de timp ne împiedică de a insista.

Majoritatea doctrinei germane nu consideră *practica judiciară* (*gerichtsgebrauch*)⁶⁾, ca izvor de drept, cu toate că *Kohler* recunoaște jurisprudenței o forță creatoare iar *Bülow* relevă p terea de apreciere suverană a judecătorului. Unii, precum *Schlossmann* au mers atât de departe cu libertatea aprecierii, încât au propus drept criteriu *sentimentul juridic* (*Rechtsgefühl*). În general autorii germani recunoscând existența unor lacune (*Lücken in Recht*) în dreptul pozitiv, sunt de părere că ele trebuie completate printr-o interpretare întemeiată pe textele legale.

În secolul nostru, însă a început în Germania o mișcare puternică pentru *dreptul liber* (*freies Recht*). În deosebi, la 1906, *Kantorowicz*, sub pseudonimul *Gneus Flavius* a publicat acea lucrare incisivă și uneori prea combativă, intitulată: «Der Kampf um die Rechtswissenschaft», în care critica dogmatismul și raționalismul științei dreptului și recomanda liberă interpretare creatoare (*Rechtsfindung, Rechtsschöpfung*). Această orientare juridică începe a se resimți și în tratatele de drept pozitiv⁷⁾, precum și în jurisprudența recentă, care calificând vechea jurisprudență de conceptuală sau constructivă (*Begriffsjurisprudenz, Konstruktionjur*), tinde să urmărească satisfacerea intereselor omenești, prin echilibrarea lor în afară de orice considerații obstrucționale (*Interessen jurisprudenz*).

Dogma suveranității absolute a Statului, — care, — în trecut fie zis, — îmi pare că subsistă, dacă nu este cumva și mai accentuată în noua constituție germană din August 1919, — este de natură să împiedice desvoltarea deplină a unei doctrine de liberă interpretare.

Ar fi iarăși interesant de a analiza ce influență ar putea avea sau cum s'ar concilia spiritul corporativ sau de socializare a dreptului din ziua de azi (în opoziție cu spiritul individualist al dreptului revoluționar și napoleonian din timpul codificării franceze), cu sistemul unei interpretări liberale. Neputând insista asupra acestei chestiuni care ar lungi expunerea mea, o voi releva când voi vorbi despre concepția de interpretare a lui *Saileilles*.

Țin să reamintesc distincțiunea pe care o face doctrina germană între științele sociale care se ocupă cu *fondul* chestiilor sociale, precum științele economice (*Wirtschaft*) și cele care se referă numai la *forma* lor (*Das Recht*), precum ar fi științele juridice. Este, fără îndoială, discutabilă această distincțiune care pareă uită că orice fenomen social are și o latură juridică, așa în căt dreptul nu se ocupă numai cu cadrele formale, ci chiar și cu datele procurate de fenomenele sociale, — dar dacă relevăm această chestiune este pentru a scoate în evidență modul de vedere al celor cari se îndelănicesc la noi cu științele economice și cari cred pe nedrept, că juriștii, nu pot avea cuvântul în reglementarea în fond a chestiilor sociale ci numai în formularea tehnică, cel mult, a dispozițiilor legale care s'ar alcătui. Cred că este nu numai un drept ci și o datorie pentru oamenii de legi de a sublinia această concepție greșită și nu văd un mai bun mijloc spre a dovedi nețemeinicia ei, decât ca juriștii să înceapă a se preocupa în mod serios de chestiunile sociale și de nevoile colective,

devotându-se acelor studii și cercetări premergătoare, fără de care nu se poate legifera în mod util pentru satisfacerea nevoilor sociale evolutive.

A treia metodă de interpretare a fost propusă, în Franța, de d-l *Gény*, care a denumit o metodă *liberei cercetări științifice* la libre recherche scientifique⁸⁾. D-sa critică abuzul de construcțiuni artificiale ale vechii metode logice, dar menține interpretarea strictă pentru cazul când legea are dispozițiuni precise. Când legea, însă, nu prevede vre-o soluțiune sau este obscură, susține că juristul trebuie să imagineze o soluțiune după directivele doctrinei și după normele cercetării științifice, având în vedere instituțiile actuale și scopul sau intențiunea legiuitorului în momentul *confecțiunii legii*, iar nu în momentul *aplicațiunii*. Nu recunoaște jurisprudenței un rol creativ în drept, după cum admite pentru *cutume*, adică obiceiurile fixate prin tradiție. În schimb introduce noțiunea obscură a *intuiției* ca factor care să colaboreze la aflarea soluțiunii celei mai merite, atât în problemele doctrinare, cât și în chestiile concrete, opinând că intuiția trebuie să completeze insuficiența mijloacelor procurate de intelect și se declara adversar al pozitivismului.

Saileilles, care poate fi considerat ca aparținând școalei istorice, cu oarecare nuanțe proprii, înțelegea prin interpretarea legii explicarea textului ei în conformitate cu nevoile sociale curente în momentul *aplicațiunii*. Concepând legea ca un cadru în care trebuie să se orânduiească creațiile evolutive ale dreptului, ca niște manifestări de viață organică, *Saileilles* consideră jurisprudența cu un element principal al formațiunii dreptului. Metoda lui de evoluție istorică propunea trei reguli generale de interpretare: analogia legislativă, conștiința juridică colectivă și dreptul comparat. Această conștiință juridică colectivă apare asemănătoare conștiinței juridice populare (*Volksrecht*) din școala istorică germană, care era privită ca superioară dreptului format de juriști (*juristenrecht*), o varietate secundară a dreptului cutumiar. *Saileilles* însă, — spre deosebire de școala istorică germană, care socotea practica judiciară (*Gerichtsgebrauch*) și jurisprudența ca inferioare legii și cutumei și cu rolul numai de a individualiza soluția legală la cazurile concrete, — recunoștea jurisprudenței un rol creator în elaborarea soluțiilor ei efective. În același sens se pronunță autorii germani ca *Dernburg*, *Bülow*, *Regelsberger*, pe când *Savigny*, *Puchta* și în urmă *Goldschmidt* și *Stobbe* cred că jurisprudența nu poate avea vre-o putere creatoare, ci numai contribuie la formarea cutumei.

Este foarte interesantă deosebirea dintre d-l *Gény* și *Saileilles* cu privire la felul interpretării legii. d-l *Gény* urmărește intenția legiuitorului în momentul confecțiunii legii și nu admite să fie considerată ca o entitate evolutivă în afară de textul legal și de aceea recomandă ca interpretarea unei legi să se facă întocmai ca interpretarea unui act autentic, adică conform *voinței subiective* a legiuitorului și în afară de orice influență a mediului social.

După *Saileilles* rolul judecătorului în interpretarea legii nu consista în a cerceta și *dovedi* intenția legiuitorului, ci în a *adapta* sensul legii condițiilor sociale, conform ideilor tuturor celor interesați pentru aplicarea ei. Prin urmare nu este o chestiune de *fact*, de *probă* a intenției legiuitorului ci o chestiune de *drept*. Așa putea zice, mai precis, este o chestie de tehnică juridică, în funcție de concepțiile de justiție și de echitate, iar nu de ma-

5) Planck, Bürgerl. Gesetzb. nebst Einführ., t. I, 1898, p. 34

6) Kohler, Die schöpferische Kraft der jurisprudentz, in Jahrbücher für die Dogmatik, 1887.

7) Hellvig, Lehrbuch des deutschen Zivilprozessrechts, 1912.

8) Sistemul său este pe larg expus în «Méthode d'interprétation et sources en droit privé positif, 2 ed., 2 vol. (1918, Paris) și în «Science et Technique», din care au apărut numai primele 2 vol.

terialitatea unui fapt. Astfel interpretarea legii private, — nu și a celei de ordin public, de ex. legea penală —, se face nu după voința psihologică, ci în conformitate cu interesele, obiceiurile și necesitățile echității. Saleilles declară, contrariu d-lui Gény, că chiar actul privat se interpretează în unele Drepturi, — de ex. în dreptul german (art. 133 c. civ. german) —, ca o lege, cu deosebire că pe când legea care este făcută pentru viitor se interpretează conform evoluției sociale, actul privat fiind făcut pentru prezent, trebuie interpretat după ideile părților, în momentul confecționării actului;

Această concepție o aplică Saleilles și în materie de contracte declarând că «le contrat n'est pas l'acte de maîtrise d'une volonté créatrice de droit, mais le procédé d'adaptation des volontés privées à l'utilisation des efforts communs, pour la satisfaction des intérêts individuels reciproques»⁽⁹⁾.

* * *

Libertatea de interpretare și puterea de apreciere a judecătorului trebuie să aibă o limită, căci nu trebuie să ajungă la arbitrar (Willkür). În orice caz eu îmi permit a crede că aprecierea magistratului exercitându-se asupra unui caz concret, este superioară aprecierii formulate în abstracto de metoda liberei cercetări științifice a d-lui Gény și mă unesc cu părerea lui Oertman, care zicea că interpretarea judiciară (*richterliches Ermessen*) este distinctă și mai puternică decât cercetarea liberă (*freie Rechtsfindung*)⁽¹⁰⁾. Jurisprudența, prin tendința ei progresivă poate urmări mai bine transformările dreptului, după nevoile sociale, decât sistemul revizuirilor legislative periodice, sau referendum-urile, facultative sau obligatorii (cererea judecătorului către parlament spre a lămuri o chestiune), cari s'au propus spre a remedia rigiditatea legii, și cari sunt inaplicabile.

Jurisprudența caută a interpreta dreptul după nevoile curente sociale, în momentul în care se pronunță și această procedură este recomandată de Saleilles, d-l Lambert, Percerou, Ballot Beaupré⁽¹¹⁾ în Belgia de Van der Eycken, în Italia de Degni, în Germania de Kohler și alții⁽¹²⁾. Bine înțeles că exagerările în felul fostului președinte Magnaud trebuie condamnate, fiind pornite dintr'un subiectivism care poate lua forma anarhică. Pentru aceleași motive jurisprudența de sentiment germană (*Gefühlsjurisprudenz*) nu poate fi aprobată. De altfel chiar autorii de școală, M. Planiol, A. Colin și H. Capitant, Thaller recunosc această procedură jurisprudențială precum și importanța luării în considerare a circumstanțelor sociale și morale. Nu am găsi un mai înalt rol jurisprudenței, decât acel atribuit de Saleilles⁽¹³⁾ interpretării: a afla scopul care a determinat legea, — adică a se sprijini pe trecut; a adapta legea nevoilor actuale, — adică a satisface prezentul, și a atribui legii un rol de conducere generale a vieții colective, adică a garanta viitorul.

* * *

9) R. Saleilles, Déclar. de volonté, No. 88.

10) Oertman, Freies und unfreies Ermessen, in Deutsche Juristenzeitung, 1912, t. XVII, p. 189 (—citată după Gény, loc. cit., I, p. 190, nota).

11) Ballot Beaupré. (Discours prononcé lors des fêtes du centenaire du code civil): «Le juge ne doit pas s'attarder à rechercher obstinément quelle a été la pensée des auteurs du code, en rédigeant tel ou tel article; il doit se demander ce qu'elle serait si le même article était aujourd'hui rédigé par eux».

12) Lambert, Droit commun législatif, passim; B. Beaupré Le Centenaire du code civil, 1904, p. 27; Degni, Interpretazione delle (ed. II) legge, p. 115 și urm. Kögler, Lehrbuch der bürgerl. Rechts, t. I, 1904, p. 122—128.

13) Saleilles, Intr. à l'étude du code civil allemand, 1904, p. 99.

II. După ce am arătat în mod succint cum este privită în general metoda jurisprudențială și care sunt îndrumările pe care vrea să i le formuleze doctrina, să cercetăm care este, în fapt, procedarea jurisprudenței, în elaborarea soluțiilor ei obișnuite.

Să examinăm mai întâi procedeele pentru interpretarea textelor legale și în urmă pentru interpretarea actelor juridice private⁽¹⁴⁾. Vom lua exemplul din jurisprudența noastră sau din aceea franceză asemănătoare. Metoda analogiei este cea mai uzitată. Interpretarea jurisprudențială extensivă pornește dela un caz particular prevăzut de lege la o altă speță apropiată. De ex.: art. 33 c. civil român (46 c. c. fr.) prevede puțința de a se dovedi prin martori căsătoriile, nașterile și decesele, ori prin registre și înscrisuri private de ale părinților decedați, când registrele stării civile nu au existat sau s'a pierdut. Jurisprudența extinde această dispoziție la cazul când distrugerea sau lipsa registrelor este numai parțială (Cass. 18 Mars 1846, S. 46. 1. 325).

Extensiunea dela speță la gen: jurisprudența consideră un text special cu o regulă generală aplicabilă tuturor ipotezelor cuprinse în același gen juridic. Extinzând dispozițiile art. 1263 și 1269 c. civil român (art. 1429—1430 c. civ. fr.), jurisprudența consideră că contractele mai lungi de 5 ani sau reînnoite cu mai mult de 1—2 ani înainte de expirarea lor sunt acte de administrație care exced puterile incapabilului sau ale administratorului bunului altuia, (pe când legea vorbește numai de soțul dotat și în art. 1419 de minor); (Civ. 20 Janv. 1836, D. 36.142).

Aplicând art. 1380 (1673 c. civ. fr.) care vorbește numai de contractele de vânzare cu pact de răscumpărare, s'a extins obligația de a respecta contractele și actele de administrație în toate cazurile când o persoană trebuie să restituie un imobil, din cauza de resiliere, anulare de titlu, sau chiar în lipsă de titlu.

Extensiunea dela un caz particular, prevăzut de lege, la un gen depărtat. Astfel, cu toate protestările doctrinei, jurisprudența consideră ca o gestiune de afaceri nu numai actul juridic făcut în numele altuia, dar și actul material făcut în profitul altuia, sau în locul altuia (Cass. 16 Juillet 1890, D. 91. 1. 49; contra: Planiol, t. II, No. 2274) ceea ce ar constitui după d-l Planiol numai un caz de îmbogățire fără cauză.

Se știe că gestiunea de afaceri, cari în dreptul roman era referitoare numai la un bun sau la un drept aflat deja în patrimoniul lui dominus, s'a extins în dreptul modern și la actele prin care se dobândește pentru dominus un drept pe care nu-l avea în patrimoniul său, ceea ce constituie o stipulațiune pentru altul.

Un alt exemplu: art. 998—1000 c. civil român (art. 1382—1384 c. civ. fr.), stabilite pentru delictele de drept privat, între persoanele fizice, au devenit reguli generale pentru responsabilitate și în materie contractuală și chiar pentru persoanele morale, precum și în dreptul public, pentru responsabilitatea Statului și a funcționarilor.

Un alt exemplu este extensiunea pe care o întâlnim zilnic, în materie de refereuri (art. 66 bis proc. civ.).

Extensiunea textelor excepționale: jurisprudența recunoaște dreptul de retențiune mai în toate cazurile când există un *debitum cum re junctum* (Cass. 10 Avril 1870, D. 71. 1. 40).

Responsabilitatea prevăzută de art. 1002 c. civ. (1386 c. c. fr.) pentru proprietarul unei clădiri a fost întinsă și pentru mașinile incorporate clădirii și plantațiunile

14) Cea mai mare parte din aceste exemple sunt luate după E. H. Perreau, Technique de la jurisprudence pour la transformation du droit privé, Revue trimestrielle, 1912, pag. 609 și urm.

înrădăcinate în pământ (Cass. 19 Avril 1877, S. 87. 1. 217).

Alteori jurisprudența substituie înțelesului primitiv al textului un sens cu totul strein de concepția legiuitorului (*interpretarea deformantă*). Astfel între alte multe exemple, teoria responsabilității obiective, întemeiată pe ideea răspunderii proprietarului sau a aceluia care are în paza sa un lucru neînsufletit, tînde a trece din domeniul doctrinar în acel al jurisprudenței, cel puțin în unele chestiuni, cum este aceea a *abuzului de drept*, încă insuficient elucidată.

Responsabilitatea proprietarului pentru faptele lucrurilor sale neînsufletite a fost clădită de jurisprudență mai întâi pe o presupunție de culpă și în urmă, în afară de orice idee de culpă.

Mai interesante sunt creațiunile proprii jurisprudențiale: precum teoria *daunelor cominatorii*, cunoscută sub denumirea franceză de teoria a *streintelor*, cari încalcă și principiul procedural al autorității lucrului judecat sau, cel puțin, al caracterului definitiv al hotărârilor judecătorești, precum și principiul de drept civil că daunele interese trebuie date în proporție cu prejudiciul suferit, dar totuși această teorie se menține și pare așa de temeinic câștigată în cât autori, precum d-l Planiol și chiar d-nii A. Colin și Capitant, o combat în teorie, dar cer ca legiuitorul să o consacre formal, din cauza utilității ei practice necontestate.

Sistemul inalienabilității dotei mobiliare s'a format în Franța, tot pe cale jurisprudențială și nimeni, astăzi, nu mai încearcă să i se opună.

De altfel cele mai multe legiferări moderne sunt provocate sau sugerate de curentele jurisprudențiale. Astfel: legislația *asigurărilor*, necunoscută codului civil și mai recent *legislația muncii*, plămădită de practica judiciară, sub îndboldul nevoilor sociale. De aceea s'a spus, cu drept cuvânt că jurisprudența este propulsorul dreptului cutumiar și al legiuitorului.

Interpretarea jurisprudențială a *actelor juridice* se face în sensul ca voința părților să fie cât mai mult respectată. Principiul *autonomieii* voinței face ca *renunțările* la un drept să nu fie nici odată prezumate. Chiar noțiunea de *ordine publică* este restrânsă, până în limita în care interesul social și bunele moravuri nu sunt atinse. Astfel se consideră că sistemul *probelor în civil* nu este de ordine publică și că poate fi validată convenția prin care una din părți declară că va recunoaște forță probatorie a registrului ținut de cealaltă parte. (Req. 20 Mars, 1876. S. 77. I. 333) jurisprudența noastră a declarat valabilă convenția ca o constatare de expert să poată fi făcută, în mod opozabil, fără prezența ambelor părți și fără supravegherea justiției. De asemenea a admis convenția prin care o persoană își interzice, — în scop de a garanta secretul unei fabricațiuni de ex., — un anumit fel de lucru, pe un timp și într'un loc determinat, iar nu în mod absolut.

Deși legea interzice substituțiunile, se recunoaște validitatea unui *dublu legat condițional* (art. 803 c. civil, 896 c. civ. fr.).

Multe texte *imperative* sunt considerate uneori de jurisprudență ca *interpretative*. Astfel în ceea ce privește *prorogarea jurisdicțiunii*, multe dispoziții legale pot fi înlăturate cu asentimentul părților litigante¹⁵⁾ Jurisprudența caută mijloace să valideze actele chiar când ele ar trebui să satisfacă oarecare *forme solemne*. De exemplu nu cere act autentic pentru *donafiile manuale, deghizate sau indirecte*.

Uneori spre a dispensa de forme solemne jurispru-

dența franceză admite actului caracterul de *obligatie naturală*; promisiunea de dotă, mai ales când este făcută de un ascendent (Cass. 10 Dec. 1842. D. 42. I. 88); angajamentul părintelui de a ajuta pe copilul său natural. (Cas. 3 Anul 1882. S. 82. I. 44.) ajutorul alimentar pentru soțul supraviețuitor sau pentru concubină, în cazul ruperii relațiilor (Rennes, 7 Mars, S. 1907. 2. 241, nota d-lui Hémard).

În dreptul comercial admite existența și dovedirea asociațiilor neregulate, pentru regularizarea situației reciproce dintre asociați, în trecut, — iar nu și în viitor. Soluția aceasta este identică în dreptul nostru, italian și chiar francez, cu toate că în această ultimă legislație se prevede ca sancțiune nulitatea formală a actului.

Intervenția forțată neprevăzută de codul nostru de procedură civilă pare că se primește în jurisprudența noastră.

În fine regula «*rebus sic stantibus*», aplicată uneori în jurisprudența franceză, cu oarecare manifestări și în aceea a noastră, a fost consfințită prin legea franceză din 23 Ianuarie 1918 legea belgiană din 1918 și italiană din 27 Mai 1915, pentru anumite categorii de contracte.

Din toate acestea reiese că jurisprudența elaborează, fără a-și da seama, dreptul în mod progresiv și evolutiv după necesitățile sociale predominante și că ea caută, — după cum s'a spus de un înalt magistrat francez, — în textele legii numai formula juridică care să legitimeze soluțiile pe care le pronunță.

* * *

III. Să-mi dați voce, în a treia parte a expunerii mele, să examinez cum ar trebui reglementată puterea creatoare a judecătorului, cu ocaziunea unificării legislațiunii noastre. Vom cerceta, pe rând, dispozițiile respective din codul civil german pus în aplicare la 1900 și apoi cele din codul civil elvețian din 1907, pus în aplicare la 1/I 1912. S'a relevat în deajuns deosebirea profundă între tehnica acestor coduri; primul cu o terminologie savantă și poate cam artificială, iar celălalt cu o înfățișare mai populară, și dispoziții mai flexibile.

Proiectul codului civil german prevedea că interpretarea se va face mai întâi prin *analogie*, după dispozițiile legale, care trebuiesc aplicate, prin extensiune, cazurilor neprevăzute de lege, dar asemănătoare. Când această interpretare nu este posibilă, proiectul cerea să se aplice principiile care rezultă din *totalitatea dreptului pozitiv*.

Analogia cea d'întai (Gesetzanalogie), exprimă, astfel ceea ce a fost sau se poate considera că a fost în intenția legiuitorului, adică ea derivă din voința lui. Cea de a doua interpretare cuprinde ceea ce nu a putut fi în intenția legiuitorului, ci apare ca o construcție juridică nouă, deosebită și necunoscută legiuitorului, — elaborarea ei se face din principiile generale ale organismului juridic (Rechtsanalogie).

Puterea de apreciere a judecătorului, în acest caz, devine considerabilă. Interpretarea sa creatoare nu mai este încetășată de categoriile legale și tradiționale, ci caută să se adapteze experienței vieții.

În codul civil german nu s'a admis această regulă de interpretare din proiect. Din această cauză s'au născut discuțiuni dacă tăcerea legiuitorului semnificativă trebuie să fie considerată ca negarea procedurii de largă interpretare sau din potrivă ca adoptarea lui, în mod subînțeles. Cert este că legiuitorul a lăsat pe seama doctrinei rezolvarea chestiunii de a ști până la ce punct jurisprudența poate avea un rol creator, în afară de

¹⁵⁾ Tissier, La prorogation volontaire de juridiction. Rev. per. proc. 1909, p. 5 și urm.

normele fixate de dreptul pozitiv. Înprejurarea că se recunoaște existența *lacunelor* (Lücken) în drept deschide un câmp nelimitat pentru activitatea isvoarelor extra-legale, adică *praeter legem*, dacă nu și *contra legem*, une ori. Mișcarea pentru dreptul liber (freis Recht) pare că se orientează în acest sens și *Hölder* declară lămurit că legea fiind născută din viață, trebuie să aibă de scop să servească vieții, iar nu să o domineze¹⁶⁾.

În dreptul civil german autorii disting dispozițiile legale *imperative*, de ordine publică absolută, de la care părțile nu pot déroga și dispozițiile *complimentare* sau *supletive*, cari se aplică când părțile contractante nu au dispus altfel. Aceste ultime dispoziții sunt uneori *interpretative*, adică cantă să se apropie cât mai mult de voința părților, exprimată în mod nelămurit (să supleze voinței) și dispoziții *subsidiare* sau regule *dispozitive*, care se impun ori de câte ori părțile, în mod formal, nu au prevăzut altfel. Numai dispozițiile imperative trebuiesc interpretate în sensul strict, celelalte pot fi apreciate de judecător, după obiceiurile și concepțiile evolutive.

În ceea ce privește interpretarea actului juridic art. 116 c. civil german declară fără valoare rezerva mentală pe care și ar face-o cineva atunci când adresează cuiva o declarațiune de voință. Dar dacă acela căruia i se adresează cunoștea rezerva mentală, declarația este nulă. S'ar părea, deci că se stabilește teoria *voinței aparente*. În art. 133, în-ă, se pune principiul general de interpretare că în actul juridic trebuie să se cerceteze *voința reală*, iar nu sensul literal al expresiunii; prin urmare s'ar părea că se conservă sistemul *voinței reale*. Apoi în materie contractuală codul cere ca interpretarea să se facă după *buna credință* și *realitate*. Eroarea, însă, poate atrage anularea declarațiunii și codul reglementează dreptul la daune în asemenea caz. Comentatorii codului constată că după toate aceste texte destinatarul unei declarațiuni trebuie să o interprete cu bună credință și cât mai aproape de voința reală.

În rezumat autorii germani admit trei regule privitoare la interpretarea judiciară a tranzacțiilor, — mai ales cele cu caracter economic:

a) Judecătorul trebuie să se conducă după *voința declarată* în act, iar nu după aceia ce autorul actului ar fi voit să declare dar care nu rezultă din termenii declarațiunii.

b) Interpretarea voinței din declarațiune trebuie să se facă după toate elementele de fapt, *exterioare* și vizibile, cari pot fi luate în considerare de orice om cu diligență și priceperea obișnuită;

c) În fine, întocmai precum legea, în mod abstract, completează prin dispozițiile ei supletive *lacunele* din manifestarea voinței părților, tot astfel judecătorul, în speța concretă, trebuie să completeze *lacunele* acelei voințe, printr-o *interpretare supletivă*, după scopul urmărit de părți, buna lor credință și obiceiuri. (Art. 157 c. civ. german zice și: *lealtate*).

Se stabilește, deci, în materie de contracte o adevărată *putere de reglementare* pentru judecător, dar referitoare, bine înțeles, la spețele concrete.

Înlocuind voința internă, psihologică, prin voința declarată, noul drept civil german nu mai este o psihologie juridică, ci devine, zice Saleilles¹⁷⁾, o formă juridică a psihologiei.

Codul civil elvețian a renunțat în mod sincer de a reglementa în detaliu puterea largă de apreciere pe care o încredințează judecătorului. El se mărginește a stabili

în principiu general în art. 1: „Application de la loi“ (en marge).

„La loi regit toutes les matières auxquelles serapportent la lettre ou l'esprit de l'une de ses dispositions. A défaut d'une disposition légale applicable, le juge prononce selon le droit contumier, et à défaut d'une coutume, selon les règles qu'il établirait s'il avait à faire acte de législateur. Il s'inspire des solutions consacrées par la doctrine et la jurisprudence.

Iar art. 4 prevede: „Pouvoir d'appréciation du juge“ (en marge).

„Le juge applique les règles du droit et de l'équité, lorsque la loi réserve son pouvoir d'appréciation ou qu'elle le charge de prononcer, en tenant compte soit des circonstances, soit des justes motifs.“¹⁸⁾

În art. 2, al 1 proclamă suveranitatea *bunei credințe* iar prin art. 17 și art. 1—40 și 62—83 ale codului federal al obligațiilor oprește *abuzul de drept* și consacră *intervenția judecătorului*¹⁹⁾

În interpretarea sa judecătorul trebuie să se conducă, după comentatorii codului civil elvețian, mai întâi, de *lege*, prin interpretarea gramaticală, logică, istorică și din spiritul legii. Se recomandă mai mult tradiția juridică națională decât lucrările preparatorii.

În al doilea rând de *cutumă*, adică de dreptul stabilit prin observarea constantă a aceluiași regule, devenite juridice obligatorii în Stat, cu asentimentul tacit al autorității publice²⁰⁾. În al treilea rând judecătorul trebuie să se conducă după *convingerea* sa formată prin rațiune și experiență. El trebuie să completeze *lacunele* legii, ca și cum ar fi legiuitor, deci devine un colaborator al legiuitorului.

În acest scop se inspiră din doctrină (*bewährte Lehre*) și jurisprudența (*bewährte, autorizat, aprobat. Ueberlieferung*, adică jurisprudența și tradiția).

Hotărând numai în speță înseamnă că judecătorul elvețian nu are putere reglementară, în sensul aceleia pe care o prohibă art. 4 c. civil român.

S'a ridicat obiecțiunea că întrucât magistrații inferiori elvețieni nu au toți pregătirea profesională necesară, fiind aleși, puterea discreționară acordată lor ar avea consecințe dăunătoare. Fără a aprecia temeinicia acestei obiecțiuni, — mai ales că scurta perioadă de aplicare a codului, dela 1912 încocoace nu înseamnă o suficientă experiență, — cred că nu putea avea vre-un efect în țările unde ca la noi, magistratura este compusă din profesioniști numiți cu anumite condiții de selecțiune.

În aceiași ordine de idei, trebuie să reamintesc, — lăsând deoparte imensul rol jucat de pretorul roman, cu admirabilul său simț practic de echitate și neîntrecută sa pricepere tehnică, în mănuierea ficțiunilor, — despre activitatea jurisprudenței engleze.

În Anglia judecătorul are o putere *quasi legislativă*. Legislația propriu zisă este denumită *statute-law*, iar dreptul cutumiar, ca și *equity* adică jurisprudența judiciară, constituie *common-law*. Rolul judecătorului este să descopere cutuma, dreptul, ca un «oracol viu» și odată descoperită cutuma care era mai înainte incertă, hotărârea judecătorului de speță (*case-law*) devine obligatorie pentru viitor, intrând în *common-law*. Dacă sentința este injustă, trebuie să se recurgă la ficțiunea de a se considera că cutuma nu este încă bine aflată și prin *equity* judecătorul o va căuta din nou. Această

18) *Rossel et Mentha*, Manuel de droit civil suisse, I, p. 62—65 și *Rossel*, ed. II, petit format, Lausanne.

19) *Gmür*, Die Anwendung des Rechts, Bern, 1908; *Rossel et Mentha*, loc. cit.

20) *Rossel et Mentha*, loc. cit.

16) *Hölder*, Allgemeiner theil des Bürger. G. Buch, p. 18 și urm.

17) *Déclaration de volonté* (art. 133 c. civ. german).

procedare derivată din superstiția precedentului produce obcuritate în dreptul englez și dacă acest drept dă, totuși, bune rezultate în Anglia, nu poate fi imitat aiurea.

Între legislația germană, elaborată printr-o tactică superioară dar abstractă și legislația democratică, chiar populară, a Elveției, a-și alege pe aceasta din urmă ca model pentru unificarea legislației noastre, deși s'a spus că aceea ce convine unei țări mici, nu se potrivește unei țări mai întinse și mai populată. Este mai nimerit, cred, ca legea să fixeze numai principiile și normele generale de conducere și să lase pe seama celui chemat să o aplice, grija de a preciza amănuntele. Suntem departe de concepția veche că este «*optimus iudex qui minimum sibi*». Complexitatea mereu crescândă a vieții ar ajunge și mai inextricabilă, dacă legiuitorul ar voi să reglementeze aprioristic. — căci orică lege este un a priori, fiindcă visează viitorul, — toate ipotezele ce își închipui că vor avea loc.

Înteleg teama de arbitrar dar să nu ne facem iluzia că arbitrarul ar putea fi evitat numai prin prevederea abstractă a legii; obârșia lui stă în puterea de apreciere concretă în speță și această putere nu va putea fi niciodată refuzată judecătorului, căci ar fi a-i tăgădui însăși menirea sa. Mai mult depinde de omul real, decât de persoana fictivă a legiuitorului.

Atât metoda liberei cercetări științifice a d-lui Gény, cât și concepția dreptului liber din Germania sunt de ordin abstracțional. Ele pot servi ca norme conducătoare, dar spre a influența în mod direct lumea concretă, trebuiesc să treacă prin prisma adaptării la cazul particular la speță. Această operațiune de adaptare constituie funcțiunea prin excelență practică a jurisprudenței; în ea se rezumă tot meritul ori tot defectul acesteia.

Oglindind activitatea frământată a indivizilor și a societății pentru drept, jurisprudența dacă nu cumva crează ea singură regula de drept, în orice caz o exprimă în modul cel mai sintetic și mai adecuat concepțiilor și sentimentelor manifestate prin acea activitate.

Individualistă și neinterventionistă eri, după convingerile juridice ale societății de atunci, născute pe urmele marelui revoluționi franceze, jurisprudența pare că se îndreaptă azi în spre ideile corporative și de o mai întinsă intervențiune în raporturile dintre particulari.

Ținând seama de învățămintele experienței și întrezărind aspirațiunile viitorului, jurisprudența cred că reprezintă quintesența conștiinței sociale colective.

AL. COSTIN.

Judecător Trib. Ilfov

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 14 Iunie 1920

Președenția d-lui G. STOICESCU, Președinte

George Iosef cu soția sa Eliza G. Iosef

Decizia civilă No. 74

Recurs. — Cerere introductivă. — Ce trebuie să cuprindă. — Aplicațiune. — Consecințe. — Art. 69 pr. c. și 41 legea Curții de Casație.

Cererea de recurs trebuie să cuprindă, după cum arată art. 41 din lege, părțile din proces și obiectul recursului, iar după art. 69 pr. c. lipsa numelui, pronumelui și nearătarea obiectului oricărei petițiuni sunt prescrise sub pedeapsă de nulitate.

În materie de recurs obiectul petițiunii îl formează însăși deciziunea atacată și ca atare neară-

tarea numărului și a datei sale echivalează cu lipsa obiectului petițiunii, dacă pe lângă aceasta nu se alătură nici copie după dispozitiv.

Un recurs introdus în asemenea condițiuni este nul.

Curtea,

Azultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier A. D. Procopiu :

Pe d-l avocat Paleologu, care a ridicat incidentul de neprimire a recursului, pe motiv că cererea de casare este nulă, necontinând numărul deciziunii atacate și nici copie după dispozitiv ;

Pe d-l avocat Răsuceanu care a combătut incidentul, susținând că obiectul recursului este pe deplin identificat, întru cât cererea de casare, se referă la ambele deciziuni date de instanța de fond și se precizează, soluțiunea dată de Curtea de Apel, a cărei hotărâre se atacă ;

Pe d-l Procuror Al. Dem. Onrescu care a pus concluziuni în același sens; — adăugând, că legea de procedură civilă, nu prevede o formă sacramentală, pentru redactarea cererei de casare. Conchide la respingerea incidentului.

Deliberând,

Asupra incidentului ridicat de intimata Eliza G. Iosef, prin procuratorul său, prin care tinde la anularea recursului, pe motiv că cererea de casare este lipsită de obiect, deoarece nu se arată numărul deciziunii atacată nici ziua în care s'a pronunțat ;

Având în vedere concluziunile părților și ale d-lui Procuror ;

Considerând, că din actele dosarului de fond, rezultă că : Eliza G. Iosef intentând acțiune de divorț contra soțului său Gheorghe Iosef. — Tribunalul Dorohoi a acordat soților un an de încercare ; Că, Eliza Iosef făcând apel, Curtea din Iași s. II. — a admis apelul în lipsa soțului prin decizia No. 13 din 23 Iunie 1919, și reformând jurnalul atacat, a declarat desfăcută căsătoria ; că în potrivă acestei deciziuni, soțul a făcut opoziție, care i s'a respins prin decizia No. 28 din 14 Noembrie 1919 ca nesustinută ; că, ultima deciziune fiindu-i comunicată, soțul a declarat recurs la 1 Martie 1920, fără a specifica în petițiune, contra căreia din cele două deciziuni pronunțate de instanța de fond, înțelege a se plânge, — și nearătând numărul și data pronunțării hotărârei atacate ;

Văzând art. 69 pr. civilă și 41 din legea organică a acestei Înalte Curți ;

Considerând că art. 41 din legea de organizare a Curții de Casațiune, prevede categoric, că cererea de casațiune, trebuie să arate în mod formal cari sunt părțile din proces, precum și obiectul recursului, iar, după art. 69 din pr. civ. lipsa numelui, pronumelui și nearătarea obiectului oricărei petițiuni, — sunt prescrise sub pedeapsă de nulitate ;

Că, în materie de recurs, obiectul petițiunii, îl formează însăși deciziunea sau hotărârea ce se atacă și ca atare neindicarea numărului sentinței, precum și a datei la care a fost pronunțată, echivalează cu lipsa obiectului petițiunii, dacă — cum este în speță, — partea nu a alăturat odată cu cererea în casațiune și copie după dispozitivul deciziunii atacată ;

Considerând că astfel fiind, Curtea de Casațiune ca Curte regulatorie nu poate intra în apreciațiuni de fapt, spre a deduce intențiunea recurentului în momentul când a făcut declarațiunea de recurs și a stabili prin presumpțiuni care ar fi deciziunea atacată ;

Că, dar, incidentul fiind întemeiat câtă a se admite și a se declara nul recursul introdus de Gh. Iosef, ca lipsit de obiect.

Pentru aceste motive, Curtea admite incidentul etc.

CURTEA CU JURAȚI DIN JUD. CONSTANȚA

Audiența dela 30 Septembrie 1920

Președinția d-lui REMUS C. BENIȘACHE, Președinte

Amnistie.—Caracterul ei real.—Efecte.—Autor principal.—Dacă beneficiază de amnistie coautorii și complicii. Decretul-lege No. 1547 din 9 Aprilie 1920.

Despăgubiri civile.—Amnistiarea faptului penal.—Competința instanței represive de a statua asupra daunelor interese.—Art. 8 și 12 pr. penală.

1. Amnistia având un caracter real, în sensul că se acordă însăși faptelor asupra cărora legea a voit să arunce vâlul uitării, urmează de aci să se profite de ea toate persoanele care au săvârșit faptul, fie co-autori sau complici.

2. Instanța penală, sesizată cu judecarea unei infracțiuni, care în urmă a fost amnistiată în cursul instanței, rămâne competentă de a statua asupra despăgubirilor civile, întrucât amnistia nu desesizează în ce privește acțiunea civilă jurisdicția represivă deja sesizată cu acțiunea publică în momentul promulgării ei.

Curtea,

Având în vedere că prin decizia No. 62 din 1919 a Camerei de punere sub acuzare a Curții de apel din Constanța, acuzații Ion și Petre Cojocaru, ambii plugari domiciliati în comuna Techirghiol, sunt trimiși în judecata acestei Curți: primul, pentru faptul că în ziua de 23 Aprilie 1919 cu voință a aplicat o lovitură cu ciomagul în capul lui Simion Constantin, cu care se luase la ceartă dela niște pământ, din care cauză acesta a încetat din viață și tot în acea zi numitul a mai aplicat lovituri cu voința pacientului Stan Vidrighin; iar cel de al doilea Petre Cojocaru, că în aceeași zi și cu aceeași ocazie a aplicat cu voință lovituri simple cu pumnii și palmele, asupra, victimei Simion Constantin, peste brațe și corp;

Având în vedere concludsiunile d-lui Procuror al Curții, susținerile părții civile cum și cererea acuzatului prezent;

Având în vedere că d-l Procuror al Curții cere a se declara stinsă acțiunea publică, pe motiv că faptul imputat acuzatului Ion P. Cojocaru face parte din cele amnestiate prin decretul-lege din 9 Aprilie 1920 întrucât dânsul a fost mobilizat, iar faptul fiind comis de acesta împreună cu Petre Cojocaru, amnistia trebuie să profite și acestuia din urmă;

Considerând că, decretul-lege de amnistie cu No. 1547 din 9 Aprilie 1920 declară amnestiate toate infracțiunile comise de toți cei chemați sub arme sau care au îndeplinit un serviciu în armată în timpul războiului mondial, afară de infracțiunile anume exceptate prin acel decret;

Având în vedere că, din procesul-verbal din 29 Aprilie 1920 încheiat de d-l Procuror al Tribunalului Constanța, se constată după foaia matricolă că acuzatul Ion P. Cojocaru a fost mobilizat în Regimentul 34 Constanța, în timpul războiului mondial;

Având în vedere că numitul este trimis în judecata acestei Curți pentru două fapte și anume: 1. Faptul prevăzut și pedepsit de art. 238 comb. cu 241 c. p. și 2. pentru un alt fapt de lovire simple prevăzut de art. 238 al. 3 c. p.

Având în vedere că aceste fapte sunt amnestiate prin menționatul decret-lege din 9 Aprilie 1920, așa că Curtea urmează a declara stinsă acțiunea publică în ce privește pe acuzatul Ion P. Cojocaru;

In ce privește pe acuzatul Petre Cojocaru

Având în vedere că acestui acuzat i se impută faptul că, cu aceeași ocazie, a aplicat cu voință lovituri simple aceleiași victime Simion Constantin; că acest fapt fiind pedepsit de art. 238 al. 3 c. penal, intră și el în prevederile decretului-lege pentru amnistie cu No. 1537 din 9 Aprilie 1920;

Că însă Petre Cojocaru nefiind mobilizat, chestiunea ce urmează să fie rezolvită de această Curte, este aceea de a se ști dacă dânsul poate să profite de amnistia recunoscută în favoarea co-autorului Ion P. Cojocaru, care a fost mobilizat precum s'a arătat mai sus;

Că, pentru aceasta, trebuie a se examina și a vedea mai întâi care este natura și caracterul amnestiei, spre a putea apoi cunoaște întinderea efectelor ce ea urmează să producă;

Având în vedere că, spre deosebire de grațiere, care este personală, individuală și limitată la iertarea totală sau parțială a pedepsei pronunțată contra unei anumite persoane, de oare-ce grațierea intervine numai după ce s'a dat o hotărâre condamnatoare definitivă, amnistia este din contră o măsură generală și colectivă, și se acordă însăși faptelor asupra cărora legea a voit să arunce vâlul uitării și să le acopere, pentru motive superioare de ordine socială și în scop de conciliațiune generală și restabilirea a liniștei, concordiei și armoniei în sânul societății, prin indulgență, clemență și iertare față de cei greșiți și răătăciți;

Că amnistia, după cum chiar numele ei o arată, este uitarea nu numai a pedepsei, ci a însăși infracțiunii, și are de efect să nimească și să șteargă chiar și amintirea faptului, făcând să dispară eu desăvârșire însuși delictul care, printr-o ficțiune de drept, trebuie considerat ca și cum nu a fost niciodată comis, nimicindu-se chiar efectele lucrului judecat, căci hotărârea condamnatoare pe baza unui fapt, amnistiat în urmă, nu poate servi pentru constituirea unei stări de recidivă; că amnistia stinge nu numai pedeapsa corporală sau pecuniară, dar și incapacitățile și decăderile de drepturi atașate condamnării;

Că, amnistia are de obiect să prevină chiar începerea urmăririi contra delinvenților, oprind justiția de a descoperi pe infractor și paralizând acțiunea publică sau să curme urmăririle începute;

Că acest caracter al amnestiei este recunoscut în mod unanim de doctrină, și prin chiar decretul-lege No. 1547 din 9 Aprilie 1920, aplicat în speță, care declară că se amnestiază faptele acolo prevăzute, fie că pedepsele pronunțate și executate nu s'au împlinit, fie că faptele se află în curs de instrucțiune sau în curs de judecată, fie că încă până acum infracțiunile nu au fost descoperite;

Că din toate acestea rezultă că efectele amnestiei sunt mult mai radicale și mai întinse decât acele ale grației și că amnistia are un caracter real, în sensul că ea se aplica în mod direct faptului incriminat — art. 1 din menționatul decret-lege o spune de altfel formal, că: «se amnestiază faptele» —, de unde urmează că trebuie să profite de ea toate persoanele cari au săvârșit faptul, co-operând sau participând la el în vre-un mod oare-care, indiferent de rolul pe care l'a avut, fie ca autor material, fie ca autor intelectual ori agent provocator, fie ca complice, co-autor sau tănuitor, precum de altfel prevede și aliniatul final de sub art. 1 din menționatul decret-lege, efectele amnestiei fiind generale și aplicabile în întregime și de o potrivă față de toți acei cari au luat parte la faptul acoperit prin amnistie, căci altfel ar însemna să aplicăm o pedeapsă pentru un fapt pe care legea îl consideră ca inexistent

și căruia i-a ridicat ori-ce caracter delictuos sau de criminalitate;

Considerând că astfel fiind, urmează că dacă faptul autorului principal a fost amnistiat, consecința logică și firească este, după principiile mai sus expuse, că amnistia trebuie să se răsfrângă și să folosească tuturor celorlalți co-autori sau complici, deși aceștia personal nu ar îndeplini condițiunea prevăzută de arătatul decret-lege de a fi fost mobilizați, și deci trebuie a fi și dășii admiși să invoace beneficiul amnestiei faptului la care au luat parte, urmând a fi acoperiți și ei prin amnestie, de oare-ce nici o urmărire penală nu poate lua naștere dintr'un fapt care după lege nu mai există;

Că, dar amnistia recunoscută în speță în favoarea lui Ion P. Cojocaru trebuie să profite și co-autorului Petre Cojocaru, declarându-se stinsă acțiunea publică și în privința acestuia din urmă, pentru delictul de lovire simplă;

În ce privește cererea de despăgubiri civile.

Având în vedere că acțiunea publică privitoare pe acuzații Petre Cojocaru și Ion P. Cojocaru fiind declarată stinsă prin amnestie, părțile civile prezente au cerut să li se acorde despăgubiri civile în sumă de 40.000 lei, față de ambii acuzați amnistiați, pentru repararea daunelor cauzate prin moartea lui Simion Constantin, tatăl reclamantelor Zoe Constantinescu și Ioana Constantinescu și soțul reclamantei Elena Simion Constantin;

Având în vedere că chestiunea dedusă în judecata acestei Curți este de a se ști dacă, odată ce faptul penal a fost declarat amnistiat, această instanță represivă mai este competentă să statueze și să se pronunțe asupra cererii de despăgubiri civile, sau urmează ca partea vătămată să se adreseze instanțelor civile, făcând deosebit proces, pentru valorificarea și realizarea dreptului său la daune;

Având în vedere că este de principiu că efectele, amnestiei trebuie să se mărginească numai la acțiunea publică, adică în ce privește numai represiunea delictului, de oare-ce obiectul și scopul amnestiei este de a desființa urmările și condamnățiunile penale; că amnistia însă nu stinge și nu șterge efectele civile ale infracțiunii amnistrate, ea neavând nici o influență asupra acțiunii private isvorând din acele fapte;

Considerând, în adevăr, că amnistia nu poate să prejudicieze drepturile pecuniare ale persoanelor vătămate prin delict, de oare-ce acțiunea civilă este proprietatea fiecărui părți lezate și ca atare Societatea nu poate dispune de ea mai mult ca de ori-ce altă proprietate privată, leziunea stabilind un drept de reparație, pe care legea nu-l poate nimici, căci altfel s'ar viola marele principiu constituțional că nimeni nu poate fi expropriat fără o justă și prealabilă despăgubire. (*Non potest rex gratiam facere cum injuria et damno aliorum*). Numai în cazul când statul ar fi luat asupra sa obligațiunea de a desdăuna pe cei vătămați prin delictele amnistrate, s'ar putea declara stinsă și acțiunea civilă prin amnestie;

Considerând că nu se poate obiecta că prin cercetarea și judecarea acțiunii civile s'ar perpetua amintirea faptului pe care amnistia a voit să-l șteargă, de oare-ce efectele celor două acțiuni sunt cu totul deosebite și nu trebuie a fi confundate, din punctul de vedere al amnestiei; că amnistia nu a putut să șteargă decât caracterul criminal al faptului pe care legiuitorul, pentru motive de utilitate socială, a apreciat că este mai bine să nu fie pedepsit, fiindcă pedepsirea lui ar fi fost poate o cauză de dezordine, pe când scopul pedepsei este tocmai din contră să garanteze ordinea în societate;

că amnistia însă nu poate să șteargă caracterul prejudiciabil al faptului; că dacă societatea are dreptul să renunțe la pedepsirea infractorului, declarând inaplicabilă legea penală la o serie de fapte comise la o anumită epocă, ea însă nu poate răpi drepturile câștigate ale terților prejudiciate de a obține repararea daunei suferite, căci responsabilitatea civilă subzistă și trebuie să supraviețuiască stingerei acțiunii publice prin amnestie (argument tras din art. 12 pr. penală); că acțiunea privată este independentă de acțiunea publică, și nu tinde la altceva decât să stabilească a cui este greșala care a ocazionat prejudiciul și cine trebuie să suporte consecințele ei;

Că dacă s'ar decide altfel, amnistia ar depăși obiectul ei și nu ar mai corespunde scopului pentru care a fost instituită, pentrucă dacă ea ar constitui o binefacere pentru unii, ar fi o cauză de ruină pentru alții și tocmai pentru acei mai cu seamă cărora nu li s'ar putea aduce nici o vină;

Că, de aceea, trebuie a se decide că amnistia nu poate fi un obstacol care să abată sau să împiedice cursul acțiunii civile, din contră această acțiune trebuie să-și urmeze cursul ei normal, și să-și producă toate efectele, întrucât prin amnestie nu s'a adus nici o derogare sau modificare la principiul responsabilității civile;

Considerând că decretul-lege din 9 Aprilie 1920 nu numai că nu dispune altfel, dar din contră consfințește și aplică acest mare principiu de înaltă moralitate și echitate, că ori-cine cauzează altuia un prejudiciu trebuie să-l repare, declarând prin art. 3 că drepturile pecuniare ale părților lezate prin infracțiunile care s'au amnistiat prin acest decret-lege rămân neatinse și pot fi urmărite pe cale civilă;

Că din modul cum se exprimă legiuitorul prin acest text rezultă neîndoios că a voit să recunoască părții lezate facultatea de a se adresa instanțelor civile, numai dacă n'ar preferi să-și valorifice pretențiunile la instanța penală, care se găsește deja sesizată și angajată în mod legal și unde afacerea este încă pendentă;

Că, în adevăr, legea nu spune că drepturile pecuniare «se vor urmări» pe cale civilă, ci numai că ele «pot fi urmărite» pe cale civilă, cu alte cuvinte se menține principiul general de drept comun statornicit prin art. 8 din codul de procedură penală, după care partea lezată are un drept de opțiune în virtutea căruia poate să exercite acțiunea privată deodată cu acțiunea publică înaintea instanței penale; că legiuitorul nu a interzis instanței represive de a statua asupra cererii de daune-interese, ci din contră a păstrat intact acel drept de opțiune conferit prin art. 8 c. penal părții lezate;

Că numai atunci când amnistia ar fi intervenit mai înainte ca instanța represivă să fi fost sesizată cu acțiunea publică, acest drept de opțiune al părții lezate încetează, pentru că în asemenea caz delictul ne mai existând, instanța represivă este incompetentă dela început, nu însă și atunci când, precum e în speță, instanța represivă a fost sesizată în mod regulat cu judecarea unui fapt penal care exista în acel moment și numai în urmă a survenit amnestia; că instanța fiind astfel angajată în mod legal și ea ne mai putând-so dezinvesti, rămâne competentă de a statua asupra acțiunii civile, întrucât amnistia nu desesizează în ceia-ce privește acțiunea civilă jurisdicția represivă deja sesizată cu acțiunea publică în momentul promulgării ei;

Că partea civilă are un drept câștigat de a fi judecată cu probele adunate până aci cu ocazia instrucției penale, și de a se folosi de o procedură mai sumară, mai grabnică și mai puțin costisitoare, mai cu seamă atunci când procesul se găsește în starea de a fi judecat,

precum este în speță; pe când dacă s'ar refuza acest drept părții lezate, ea ar trebui să reia dela început procesul pe cale principală și să refacă toate probele, ceea ce pe lângă că ar fi vexatoriu și ar echivala cu o adevărată tăgadă de dreptate, dar ar fi și contrar atât spiritului legii, cât și textului ei formal;

Că dar art. 3 trebuie astfel înțeles, că numai pentru daunele rezultând din infracțiunile neajunse încă în fața instanțelor de judecată, partea civilă trebuie să se adreseze tribunalelor civile, nu însă și atunci când afcerea este pendentă înaintea instanțelor represive regulat investite și numai în urmă a intervenit amnistia, în care caz partea lezată poate să pretindă a fi judecată de aceste din urmă instanțe;

Considerând că această soluțiune se impune cu atât mai mult la Curtea cu jurați care, precum este competentă, în caz de achitare a acuzatului, să decidă asupra daunelor-interese, potrivit art. 381 pr. penală, tot asemenea trebuie să se admită și în cazul de față, pentru identitatea de rațiune și de situație și pe baza principiului plenitudinii de jurisdicție a Curții cu jurați, că dacă faptul penal a fost amnistiat, instanța rămâne deopotrivă competentă să se pronunțe asupra cererii tinzând la repararea daunelor suferite;

Că acest principiu al plenitudinii de jurisdicție și de competență a Curții cu jurați rezultă formal din dispozițiunile art. 226 al. 2 și 304 din codul de procedură penală, combinate cu acele ale art. 381 și 388 din același cod, care prevăd anume obligațiunea pentru Curtea cu jurați de a judeca chiar dacă faptul supus judecății nu este o crimă, și de a se pronunța asupra cererii de daune formulată de partea civilă, chiar dacă faptul din care derivă acele daune nu este decât un delict ori un quasi-delict civil;

Având în vedere că, în fapt, Curtea are elemente îndestulătoare pentru a aprecia prejudiciul rezultat pentru părțile civile din faptul acuzatilor și apreciind găsește că suma cerută de părțile civile este justificată în parte și o fixează la 30.000 lei în ce privește pe acuzatul Ion P. Cojocaru, care se constată din actele de instrucție aflate la dosar că actualmente este major, și la 1000 lei în ce privește pe acuzatul Petre Cojocaru, admittându-se astfel în parte cererea de daune-interese și condamnând pe Ion Cojocaru să plătească d-lor: Zoe Constantinescu, Ioana Constantinescu și Elena Simion Constantin suma de trei-zeci mii lei ca daune-interese și pe Petre Cojocaru să plătească acelorasi părți civile suma de una-mie lei;

Pentru aceste motive redactate de d-l Președinte Remus C. Benișache, Curtea, în majoritate, constată etc.,

(ss) Remus C. Benișache; Ch. I. Niculescu.

Grefier (s) M. Buiuc.

O p i n i u n e

Subsemnatul, difer de părerea majorității și opinez că cererea de despăgubiri a părții civile, să fie judecată de instanța civilă, pentru următoarele motive;

Din textul art. VI al decretului cu No. . . reese că despăgubirile civile în caz de amnistie, se judecă de instanțele civile;

Că chiar sub ipoteza, că Curtea este competentă, totuși dat fiind că amnistia are de efect de a considera inexistent faptul comis, și instrucția înaintea Curții cu jurați este orală, și întrucât astăzi unul din acuzați și martori nu se prezintă, spre a putea face vre-o instrucție orală cauzei, că chiar de s'ar de trece peste aceasta și s'ar referi la instrucția scrisă dela dosar, încă socot că Curtea câtă să deferă judecarea instanței civile față de incidentul ridicat de apărare pentru dovedirea că

acuzatul lipsă ar fi major, aceasta atât în interesul părților cât și pentru o mai bună administrațiune a justiției;

(s) I. Oprescu.

NOTA.—Decizia Curții cu Jurați din Constanța pe care o publicăm, confirmă părerea susținută de noi, că amnistia are un caracter real și profită atât co-autorilor, cât și complicilor; iar prin amnistiarea faptului Curtea cu Jurați își prorogă competența spre a judeca despăgubirile civile. (Curtea cu Jurați Buzău, decizia 44 din 8 Oct. 1920 în *Curierul Judiciar* 79-80/1920, p. 687). Jurisprudența e aproape unanimă asupra acestui punct. Cfr. Trib. Romanai sent. cor. 233 de la 2 Oct. 1920, în *Curierul Judiciar* 85-86/1920, p. 688; Cas. II, decizia 1649, 16 Noem. 1920, în *Curierul Judiciar* 2/1921, p. 23 cu nota Vintilă Dongoroz; Trib. Dolj, secția II, 1776 din 19 Oct. 1920, Cas. II, 1335/1920 în *Dreptul* 1/1921 cu notă savantului nostru profesor și jurisconsult D. Alexandresco; Trib. Buzău I, 471, 18 Iunie 1920, Trib. Droboi, 16 Oct. 1920 *Curierul Judiciar* 5/1921 cu nota d-lui Consilier Ionescu-Dolj.—*Contra* C. Apel Iași sec. I. 22 Aprilie 1920 în *Dreptul* No. 1/1921.

E. C. D.

TRIBUNALUL ROMAN

Audiența dela 23 Septembrie 1920

Președinția d-lui D. TOMIDA, Președinte

Petre Constantinescu cu Primăria comunei Urbane Roman

Sentința civilă No. 320

Contract de locație.—Ghereta de măcelărie închiriată de Comună prin licitație publică.—Dacă se prelungește astfel de închirieri? Decretul-lege 1420/1920.—Art. 6 al. 2, 547.—Art. 5 litera f, legea de organizare a comunilor urbane, art. 15 și urm. din legea de poliție sanitară și veterinară și art. 3 al. 1 și 8 cod. com.

Dispozițiunile decretului-lege No. 1420/1920 pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași, nu sunt aplicabile și gheretelor de măcelărie, închiriate prin licitație publică de un particular dela o comună urbană, căci în cazul acesta nu este vorba numai de o închiriere pur și simplu de gheretă, ci și de arendarea unui bun incorporat, dreptul de a tăia și vînde carnea publicului consumator, drept care constituie un fond de comerț.

Tribunalul.

Asupra motivului de recurs;

«Violarea art. 6 al. 2, 5 și 7 din decretul-lege No. 1420/1920, pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași, întrucât comisiunea de arbitrii depe lângă judecătoria ocoului Urban Roman, a respins ca neîntemeiată acțiunea întentată de Petrache Constantinescu, confirmând ca preț de arendă a gheretei No. 5, proprietatea comunei Urbane Roman, în care recurrentul își exercită profesinnea sa de măcelar, suma de 6000 (șase mii) lei, rezultată din licitație publică, pe câtă vreme față de dispozițiile formale ale articolului mai sus arătat, arenda nu putea fi sporită decât cu 75%, iar dispozițiile acestui articol aplicându-se de o potrivă la toate închirierile, de oricine, sub orice formă, și la orice dată ar

fi făcute, se aplică deci și gheretelor de măcelărie închiriate prin licitație publică de o comună urbană.

Având în vedere cartea de judecată dată de Comisiunea arbitrală de pe lângă Judecătoria ocolului Urban Roman, atacată cu recurs din care rezultă, că comerciantul Petrache Constantinescu, măcelar din Roman, a chemat înaintea acelei comisii pe primăria orașului Roman, pentru a-i reduce chiria pe timpul de un an, cu începere de la 23 Aprilie 1920, a gheretei No. 5 proprietatea comunei Roman, unde recurentul își exercită comerțul său de măcelărie, de la suma de 6000 lei, cât a contractat prin licitație publică cu primăria, la suma de 962 lei 50 bani, în care ar intra și sporul de 75% cuvenit pentru închirierea prăvăliilor;

Considerând că între alte îndatoriri pe care le are comuna urbană Roman, este și cea impusă de art. 5 al. I din legea pentru organizarea comunelor urbane, de a îngriji de igiena alimentației orașului, iar conform art. 15 urm. din legea de poliție sanitară veterinară, are obligația să aibă un abator, unde urmează să se taie fără excepție, toate animale destinate pentru consumație și să stabilească normele după cari trebuie să se facă tăierea animalelor. Dispozițiuni de lege din care decurge pentru primăriile comunelor urbane, un drept exclusiv de tăiere și de vindere, care constituie pentru primăria orașului Roman, ca și pentru ori care comună urbană, un monopol al desfacerei cărnei, îngrădit de legi organice de ordine publică și anume de dispozițiile art. 83 și urm. din legea pentru organizarea comunelor urbane, prin care se impune ori cărei primării de comună urbană, ca închirierile băracelor de măcelărie, să se facă prin licitație publică;

Considerând că concesiunea unui monopol public făcut unui particular, pentru o sumă ce se plătește comunei, este un contract de locațiune, iar ceiace face obiectul locațiunii în speță este pe lângă gheretă și dreptul de exploatare a comerțului de măcelărie, ceiace sporește mai ales valoarea imobilului închiriat;

Considerând că dacă este adevărat, că după dispozițiile art. 8 din codul comercial, comuna nu poate avea calitatea de comerciant, părerea însă care domină și care este generalmente admisă, este că comuna deși nu poate avea calitatea de comerciant, poate totuși să facă acte de comerț.

Considerând că sunt considerate ca acte de comerț conform art. 3 al. I cod. com. chiar și arendarea bunurilor corporale, a drepturilor, cu condiție numai ca dreptul să se raporte la comerț;

Considerând că în specie nu este vorba numai de o închiriere pur și simplu de gheretă, ci și de închirierea unui drept incorporal, dreptul de a tăia și de a vinde carnea publicului consumator, ceiace constituie un fond de comerț;

Că așa fiind în procesul de față nu poate fi vorba de o închiriere de imobil, după decretul-lege pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași, ci de închirierea unui bun corporal, la care se adaugă și un drept incorporal, un fond de comerț, astfel că decretul-lege al chiriilor No. 1420/920, nu poate fi aplicabil și gheretelor de măcelărie închiriate prin licitație publică de la o comună urbană. Prin urmare motivul de recurs invocat este neintemeiat;

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte D. Tomida, tribunalul respinge ca nefondat recursul etc.

(ss) D. Tomida; C. Răileanu.

NOTA. — Soluțiunea dată de Trib. Roman, în speță, este foarte juridică și bine motivată, așa că numai are nevoie de nici un comentariu. În

trădăvăr închirierea unei gherete de măcelărie sau oricărui alt loc de desfacere a produselor în piață, nu e un contract de locație propriu zis, ci e concedarea exercitiului unui drept monopolizat de Comună în interesul utilității sociale. Ori e clar, că decretul-lege nu poate fi aplicabil acestor feluri de locațiuni; nici să deroge de la legile de organizare Comunală, cari fac astfel de închirieri prin licitație publică, de oarece ele constituiesc un venit comunal.

E. C. Decusară

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BUZĂU S. I

Audiența dela 21 Decembrie 1920

Președenția d-lui C. PANTELIMON, Prim-Președinte

Felix de Goldbach și Carol Weght și Leopold Gajdos

Jurnal No. 9069

Ancheta în futurum. — Art. 66 pr. civilă. — Dacă se aplică art. 151 pr. civilă?

În contra încheerilor prin cari se încuviințează cererea de anchetă în futurum nu există drept de opoziție și deci nu-i loc la aplicațiunea art. 151 proc. civilă.

Tribunalul,

Asupra cererii făcute de Felix de Goldbach prin petițiunea înreg. la No. 26787 din 22 Noembrie 1920;

Ascultând pe reclamant și pe pârâțul prezent în susținerile lor;

Având în vedere că reclamantul Felix de Goldbach prin această cerere solicită, în baza art. 66 proc. civ., să se admită facerea unei anchete în futurum, pentru ca prin martori și expertiză să se constate starea actuală a lucrărilor efectuate de pârâții C. Weght și L. Gajdos, la pădurea „Monteoru” (Buzău) a moșnenilor Chiojdeni, aflată sub administrația reclamantului: întinderea și importanța acestor lucrări, cum și evaluarea materialului și a muncilor depuse, voină ca întemeiat pe această constatare să intenteze un proces în contra susținerilor pârâți;

Având în vedere incidentul ridicat de pârâțul prezent, că lipsind cel de-al 2-lea pârât, urmează a se face aplicațiunea art. 151 proc. civ. și a se ajurna afacerea;

Considerând că cererea de anchetă în futurum făcută în baza art. 66 al. III și IV proc. civ., este mai mult de natură grațioasă, intrucât prin aceste cereri, nu se urmărește stabilirea unui drept protivnic, ci numai strângerea dovezilor și asigurarea lor, sau o constatare de fapt a unei stări de lucruri;

Că prin art. 66 ult. aliniat se prevede că asemenea constatări „pot sluji ca acte probatorii, potrivit deosebitelor rândueli ale legii”, prin urmare nu sunt decât niște încheeri premergătoare, cari încuviințează dovezile;

Că, toate aceste încheeri, premergătoare soluționării procesului în fond, nu sunt supuse apelului, nici opoziției, conform dispozițiunilor art. 323 proc. civ.: „în contra hotărârilor premergătoare date înainte de judecarea fondului nu se va putea face apel, nici opoziție, decât deodată cu hotărârea asupra fondului” (art. 323 proc. civilă).

Din faptul că art. 66 proc. civ. dispune a se cita părțile, când se adresează Tribunalului, asemenea cereri, nu dă acestor încuviințări caracterul de confencios, căci de câte ori este vorba de încuviințarea unei dovezii prevăzută de cod. civil sau proc. civilă, părțile

trebuie să fie citate și totuși aceste încheeri nu vor fi supuse nici apelului, nici opoziției;

Că, prin citarea lor, legiuitorul a intenționat ca cercetarea să se facă sub controlul amândoror, să asiste la administrarea probelor și constatările de fapt cerute, ca o garanție mai mult pentru toate părțile, în vederea procesului de fond care s'a intentat ori se va intenta în viitor, când se va discuta pe larg legalitatea și greutatea dovezilor și constatărilor făcute;

Că, față cu urgența ce reclamă asemenea cereri de constatarea unei stări de lucruri ori adunarea unor probe, cari ar putea să dispară prin cea mai mică întârziere, scopul ce l-a urmărit legiuitorul din 1900, n'ar putea fi atins și dispozițiunile art. 66 proc. civ., ar deveni iluzorii și ineficace prin admiterea dreptului de apel și opoziție, cari ar reclama o cercetare îndelungată;

Că, neexistând drept de opoziție, rezultă că nu poate fi loc nici la aplicarea art. 151 proc. civ.;

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător de ședință A. Săfirescu, Tribunalul, respinge, etc.

(ss) C. Pantelimon; A. Săfirescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TECUCI

Audiența dela 9 Februarie 1920

Președenția d-lui V. GH. IOAN, Președinte

Gr. Guriță, Președinte al Ligei consumatorilor
cu Comisia Interimară Tecuci

Reclamant. — Denunțator. — Sesizarea instanței. —

Apel. — Consecințele deosebirei între reclamant și denunțator. — Art. 9 din decretul-lege No. 2969/919. — Art. 5 și 6 pr. pen.

Potrivit art. 9 al. ult. din decretul-lege No. 2969 din 10 Iulie 1919, instanța competentă de judecată poate fi sesizată nu numai de cei prejudiciați prin formulare de plângere, în care să se constituie parte civilă, dar chiar și în urma unei simple denunțări; reclamantul, constituit parte civilă poate urmări mai departe acțiunea, prin utilizarea căii de apel, consecințele trase din principiile statornicite prin art. 5 și 6 pr. p., pe când denunțatorul din aceleași principii, neputându-se constitui parte civilă, nici calea apelului, nu-i este rezervată.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de Grigore Guriță, în calitate de Președinte al Ligei consumatorilor, în contra hotărârei No. 33/919 a Comisiunii de judecată contra speculei, prin care, inculpații C. Condache, Al. P. Anastasiu, M. Drăgușanu, D. Juvara, I. Herescu, Gh. Bosie, Gh. Popovici, M. C. Puțanu, N. Toboș, G. Tanu și C. Popa, consilieri comunali, au fost absolviți pentru faptul de contravenție ce li se impută;

Având în vedere susținerile făcute de partea absolutivă personal și prin apărătorul său, cum și concluziunile d-lui Procuror, în sensul de respingere ca inadmisibil a apelului făcut de Grigore Guriță;

Având în vedere principiul că, cel ce are dreptul de a petiona are și dreptul derivat din această calitate, consecința soluțiunii ce va lua reclamațiunea sa, consistând din căile ordinare de atac a hotărârilor și extra ordinare, după cazuri;

Că, aceste drepturi consacrate, nu pot fi ridicate, de cât prin dispozițiuni exprese de lege, în această privință, nepermițându-se deduceri implicite, trase din

anume mod de a formula o dispoziție; căci aceste privațiuni fiind adevărate decăderi de drepturi, ele nu se presupun implicit pe cale de deducție, ci trebuiesc formulate în mod expres în lege;

Văzând decretul-lege No. 2969 din 10 Iulie 1919, dat asupra speculei, care prin art. 9 al. ult., permite ori cărui cetățean să sesizeze Comisiunea asupra cazurilor ce ar constitui contravenții la decretul-lege, recunoaște prin aceasta interesul ce acest cetățean, prejudiciat prin vre-un fapt, al comerciantului abuziv și lacom de câștig neomenos, să formuleze plângere, pe care conform dreptului comun, în punctele la care decretul nu a derogat, poate să o urmărească în toate fazele sale, de prima judecată sau în apel;

Că, art. 7 din același decret-lege, prin aliniatul 5, prevede că, hotărârile Comisiunilor se pot ataca cu apel, fără a interzice această cale reclamanților, sau a o rezerva numai condamnaților, cum de altfel face aliniatul următor interzicând dreptul de recurs, revizuire, contestațiune etc. și prin ultimul aliniat interzicându-se dreptul de opoziție;

Că, astfel fiind rămâne neștirbit dreptul comun, deci și calea apelului recunoscut reclamanților;

Că, aceasta a fost și intenția legiuitorului în conformitate cu cele mai elementare reguli și de principiu, o explică decizia Ministerială No. 30145 din 19 Iulie 1919, prin art. XXVI prin aliniatul 4, atunci când se exprimă prin cuvintele «în cazul când partea condamnată face apel etc.» ceea ce presupune prin argument «per a contrario» că, în cazul când partea reclamantă face apel, nu trebuie să se conformeze restricțiunilor acestui articol;

Că, art. 9 al. ultim din decretul-lege No. 2969/919, fiind redactat în termeni generali, și aceasta pentru că în total decretul-lege, conține dispozițiuni de interes pe lângă general, dar și imediat, instanța de judecată poate fi sesizată nu numai de cei prejudiciați prin formulare de plângere, în care să se constituie parte civilă, dar chiar și în urma unei simple denunțări;

Considerând că deosebirea între cele două calități de persoane, cari pot porni acțiunea conform art. 4, este statornicită prin dispozițiunile prevăzute în art. 5 și 6 pr. p. deosebiri, cari au consecințele lor, dacă în formă efectul imediat este ajuns, căci amândouă investesc Comisia cu cercetarea celor denunțate sau reclamate în fond rezultatul este diferit;

Considerând că, între deosebirile capitale, între cele două calități, este și aceea a urmăririi mai departe a acțiunii, prin redijare de apel, cale pe care nu o poate utiliza decât reclamantul, constituit parte civilă, căci numai astfel legându-se instanța, poate figura în atare calitate, poate face și apel; altfel ar fi ca în apel să se permită a se face cereri noi, ceea ce nu se poate, căci s'ar viola principiul celor două instanțe; ori, denunțatorul nu se poate constitui parte civilă, după chiar dispozițiunile art. 5 din pr. pen. și deci nici calea apelului nu-i este deschisă;

Considerând că, în specie Grigore Guriță, reclamația ce o îndreaptă din întregul ei conținut, rezultă că personal nu este cu nimic lezată, ci este pornită numai pentru interesul legii, căutând a se înlătura specula prin îndreptarea unor fapte, ce formează obiectul denunțului; și dacă așa este, apoi calitatea sa nefiind de cât de denunțator, conform celor dezvoltate, rolul său mărginindu-se numai la pornirea acțiunii publice, rămânând ca efectul ei să fie cel legal, dat de instanță, fără să mai poată fi urmărită mai departe de partea, care a sesizat instanța;

Că, așa fiind, apelul de față câtă a fi privit ca inadmisibil și ca atare respins.

Pentru aceste motive redactate de d-l Președinte V. Gh. Ioan în unire cu concluziunile d-lui Procuror, respinge ca inadmisibil apelul etc.

(ss) V. Gh. Ioan ; D. M. Ionescu.

JUDECĂTORIA OCOLULUI VI BUCUREȘTI

Audiența dela 28 Ianuarie 1921

Cartea de judecată civilă No. 22

Funcționar îndepărtat din funcțiune.—Act de autoritate.—Sesizarea jud. de ocol de cel îndepărtat. Inadmisibilitate.—Art. 17 din legea băncilor populare și art. 5 lit. f. legea Curței de Casație.

Conform art. 17 din legea băncilor populare, Casa centrală singură are dreptul de a sesiza judecătoria de ocol în caz de nereguli, iar nu cel îndepărtat. Acesta ar putea avea numai dreptul de recurs în Casație pentru abuz de autoritate conf. art. 5 lit. f. din legea de organizare a Curței de Casație.

Judecata,

Având în vedere incidentul ridicat de pârâtă, prin care se tinde la respingerea de plano a prezentei acțiuni, ca fiind rău îndreptată ;

Având în vedere că din actele dosarului și susținerile orale ale părților se constată în fapt următoarele: Reclamantul Ion Enăchescu a funcționat ca director al Uniunii obștiilor și cooperativelor agricole din județul Ilfov până la 9 Octombrie 1920, când prin adresa No. 11.584/920 a Cassei Centrale a Cooperăției și Improprrietăririi i s'a făcut cunoscut că Consiliul de administrațiune al centralei obștiilor a hotărât îndepărtarea imediată a sa din calitatea de director al Uniunii, pe baza art. 17 din legea băncilor populare, de oarece s'a făcut vinovat de nereguli și falsuri și a condus operațiunile Uniunii vădit în contra statutelor și principiilor cooperative ;

Având în vedere că reclamantul pretinde prin acțiunea sa a se anula, față de Cassa Centrală — actul îndepărtării sale din funcțiunea de director al Uniunii obștiilor și a se dispune reintegrarea sa în funcțiune ;

Considerând că reclamantul susține că îndepărtarea sa din funcțiunea de director al Uniunii nu constituie un act administrativ de autoritate, de oarece Cassa Centrală nu s'a conformat dispozițiilor art. 17 din legea băncilor populare, care îi impunea obligațiunea ca odată cu îndepărtarea din funcțiune să sesizeze judecătoria de ocol spre a se instrui afacerea și a se aplica pedeapsa cuvenită din lege ;

Că în definitiv — adaugă mai departe reclamantul — acțiunea sa trebuie privită în sensul că urmărește să facă ceea ce Cassa Centrală n'a vrut să facă, adică să sesizeze judecătoria de ocol cu instruirea afacerii ;

Având în vedere că potrivit art. 17 din legea băncilor populare sătești, de câte ori se vor descoperi dezordini sau abuzuri în administrațiunea unei bănci populare sătești, Cassa Centrală va putea să depărteze imediat pe administratorii abuzivi, sesizând totdeauna și judecătoria de ocol, care va instrui și judeca afacerea, aplicând celor vinovați pedepsele prescrise de lege ;

Având în vedere că numai Cassa Centrală are dreptul ca, după ce a îndepărtat din funcțiune pe administratorul abuziv să se adreseze instanței penale, — în speță judecătoria de ocol — ca să instruiască afacerea ;

Că în nici un caz cel îndepărtat din funcțiune nu poate investi el însuși judecătoria de ocol cu instruirea

delictului ce se pretinde că a comis și pentru care a fost îndepărtat din funcțiune — de oarece se știe, în drept, că numai Ministerul public sau partea vătămată printr-o infracțiune pot cere pedepsirea celui vinovat ;

Considerând că e un principiu etern de drept: nemo propriam turpitudinem allegare potest — nimeni nu se poate acuza singur ;

Că astfel fiind, rămâne bine stabilit că numai Cassa Centrală putea sesiza această instanță cu instruirea și judecarea faptelor săvârșite de reclamant în calitate de director al Uniunii obștiilor ;

Considerând că faptul îndepărtării din funcțiunea de director al Uniunii obștiilor constituie pentru Cassa Centrală un act administrativ de autoritate pe care numai Curtea de Casație are dreptul să-l judece, pentru a se obține anularea lui ;

Având în vedere că din art. 5 litera f. din legea organică a Inaltei Curți rezultă că de câte ori un particular vrea să anuleze un act administrativ de autoritate n'are decât o singură cale: recursul în Cassație, spre deosebire de particularul, care, făcând a cere anularea actului, se mulțumește numai a pretinde daune pentru prejudiciul cauzat de acel act, și care are deschisă calea dreptului comun, putându-se adresa instanțelor ordinare de judecată ;

Considerând că în speță Casa Centrală a cooperației și improprrietăririi, este o autoritate publică, care depinde de comitetul agrar pe lângă prezidenția consiliului de miniștri. Că astfel fiind numai rămâne nici umbră de îndoială că atunci când Casa centrală a îndepărtat pe reclamant din funcțiunea de director al Uniunii obștiilor, a săvârșit un act administrativ de autoritate, pe care în nici un caz această instanță nu-l poate să-l judece, ci numai Inalta Curte de Casație.

Considerând că e cu totul lipsită de temei și chiar absurdă distincțiunea ce o face reclamantul, că dacă casa centrală odată cu îndepărtarea din funcțiune ar fi sesizat și instanța penală, faptul ar fi constituit în adevăr un act administrativ de autoritate, de exclusivă competență a Inaltei Curți de Casație, secția III, dar pentru că n'a sesizat instanța penală, faptul n'ar mai avea caracterul unui act administrativ de autoritate.

Considerând că această distincțiune nu e consacrată prin nici un text, ci este o simplă fantezie a reclamantului.

Că astfel fiind, rău a sesizat reclamantul această judecatorie cu cererea sa prin care pretinde a se anula actul îndepărtării sale din funcțiune.

Că deci, incidentul ridicat de pârâtă e întemeiat și urmează a fi admis, iar acțiunea cată a fi respinsă ca rău îndreptată.

Pentru aceste motive, judecata respinge ca rău îndreptată acțiunea intentată, etc.

Judecător ajutor, (ss) Alexandru Minculescu

NOTA. — Soluțiunea dată de judecată este foarte juridică. Într'adevăr în speță era vorba de un funcționar al Uniunii obștiilor și cooperativelor din jud. Ilfov, care fusese îndepărtat din funcțiune de Casa Centrală pentru nereguli și abuzuri în administrarea funcțiunii pe baza art. 17 din legea băncilor populare — fără a mai sesiza autoritatea judiciară competente pentru a-și primi pedeapsa legală. Cel îndepărtat se crede nedreptățit și intențează acțiune dinaintea judecătoriei Oc. VI, București pentru a fi reintegrat, după ce va fi

judecată dacă faptele ce i se impută cad în prevederile legii penale.

Judecătoria respinge cu drept cuvânt acțiunea ca rău îndreptată, pentru două motive, că nimeni nu poate sesiza o instanță corecțională. 1. Spre a se pronunța asupra propriei sale acuzații — dacă are sau nu caracter penal. 2. Că fiind vorba de un act de autoritate, un act de ilegalitate, cel îndreptățit n'avea decât calea recursului în contencios la Înalta Curte de Casație, conform art. 5 lit. f. din legea Curții de Casație pentru anularea lui.

Soluțiunea dată de judecată e juridică, și ne bucurăm cu atât mai mult, cu cât ea este dată de un tânăr magistrat.

E. C. DECUSARA

JURISPRUDENȚĂ STRĂINĂ

CURTEA DE APEL DIN PARIS S. IV

Audiența dela 30 Octombrie 1920

Marcă comercială. — Imitațiune. — Concurență neloială. Asemănări exterioare. — Confuziune. — Atragere de clientelă. — Daune interese.

Un comerciant care întrebuințează ca marcă comercială, imitând o altă marcă, care are același conșonanță și cuvinte, comite un act de concurență neloială în virtutea acestei analogii, cum e în speșă marca: La 100 000 Parures în loc de chemins.

Și aceasta pe baza faptului, că a căutat să producă o confuziune în spiritul clientelei celui alt comerciant spre a-o atrage la el — dedusă din manoperile, că și-a zugrăvit prăvălia în colori la fel cu cel alt comerciant și a întrebuințat pe firmă aceleași caractere, cifre și formă.

Prin urmare, un comerciant care lucrează astfel este pasibil de daune interese. (La Loi No. 227 din 24 Noembrie 1920).

NOTA. — Jurisprudența noastră s'a pronunțat tot în acest sens, astfel C. Galați s. II, din 22 Ianuarie 1891 (Dreptul No. 40/891) a decis că: «imitațiunea frauduloasă a unei mărci de fabrică constituie un delict civil, care poate da loc la daune interese, intrucât prin mijlocul ei s'a făcut o concurență păgubitoare comerciantului proprietar al ei». (Vezi D. Alexandresco, vol. V, p. 490).

(E. C. D.)

TRIBUNALUL DIN BOURG

Audiența dela 4 Noembrie 1920

Contract de locație de servicii. — Fără durată determinată. Ziar. — Redactor. — Ruptura contractului fără nici un preaviz. Daune interese. — Contract de natură specială. — Nedatorare de daune din partea proprietarului. — Art. 1711 c. civ. fr. (1413 c. civ. rom.).

Din cauza responsabilității mari pe care o are proprietarul unui ziar, raporturile existente între el și redactorii lui, formează un contract de o natură specială cu privire la ruptura lui.

În principiu proprietarul unui ziar este stăpân ab-

solut asupra redacturii lui și poate oricând concedia pe un scriitor angajat cu articolul (la collaboration) fiind că numai corespunde vederilor sale sau de redacțiune, fără a se face pasibil de daune interese.

Procedând astfel, proprietarul ziarului nu face altceva decât să useze reciproc de un drept pe care și scriitorul l'ar fi avut, când ar fi vroit să nu mai continue colaborarea. Însă acest drept nu se poate aplica decât în cazul când între proprietar și scriitor a intervenit un angajament fără durată determinată. (La Loi, No. 224 din 24 Noembrie 1920).

* * *

TRIBUNALUL DIN TOULOUSE

Audiența dela 3 Noembrie 1920

Delict civil. — Alienațiune mintală a autorului său. — Iresponsabilitate. — Art. 1382 c. civ. fr. (998 c. civ. rom.).

Prejudiciul cauzat prin fapta unui nebune nu poate să-i angajeze responsabilitatea sa civilă, ca și cea penală, fiindcă expresiunea greșală (faute) de care se servește legiuitorul în art. 1382 (art. 998 c. civ. rom.) pentru a stabili responsabilitatea altuia presupune un fapt dependent de voința sa (Gazzette des Tribunaux du Midi din 30 Ian. 1921 reproducă și de La Loi, No. 33 din 16 Februarie, 1921).

NOTA. — Jurisprudența franceză e constantă asupra acestui punct — că, autorul unui delict civil nu poate fi declarat responsabil de fapta sa, prin urmare nici de prejudiciul ce a cauzat, când era în stare de smintală —, căci responsabilitatea își are fondamentul în libertatea de voință a autorului faptei, care la nebun lipsește. Dacă în delictele penale, chestiunea nu mai suferă discuțiune, în civil însă, chestiunea a fost controversată, căci art. 1382 din cauza redacturii lui, părea că stabilește o responsabilitate în afară de voința autorului, destul să se constate că a fost la mijloc o greșală.

Și la noi, do trina¹⁾ și jurisprudența²⁾ este formată în același sens.

E. C. Decusara

1) Cfr. D. Alexandresco, vol. V p. 470 și urm. și autorii citați în nota 1 și 2; I. Tanoviccanu, Curs de procedură penală No. 709 p. 462.

2) C. Apel București, 164 din 22 Mai 1890. (Dreptul No. 77/90) și Trib. Bacău, II, 32 din 15 Feb. 1916. (Curierul Judiciar No. 9-10 din 7 Sept. 1919 p. 98 și urm.).

Jurisprudența a decis că, cineva nu poate fi tras la răspundere pentru un delict sau quasi-delict civil, dacă nu se constată următoarele elemente esențiale: 1. Să existe un fapt ilicit, adică o culpă; această culpă să fi cauzat o daună (prejudiciu) materială sau morală și 3. fapta să poată fi imputată autorului ei, adică persoanei chemată a răspunde în justiție.

De aceea s'a decis că smintitul nu poate răspunde direct de prejudiciul cauzat prin fapta sa, ca și minorul, care a lucrat fără discernământ, etc., însă iresponsabilitatea lor nu împiedică pe acei, care erau ținuti de a-i supraveghea să fie responsabili de prejudiciul cauzat, când din cauza lor s'a efectuat,

REZUMATELE JURISPRUDENTEI

CURȚILOR DE APEL ȘI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I

Contestator: Ministerul Instrucțiunii și Cultelor, Casa de Economie, credit și ajutor a Corpului didactic prin d. av. N. Durma.
Intimat: Banca Pieței prin d. av. C. Marinescu, lipsă, intimatul M. C. Simionescu.

Contestație. — Prescripția de cinci ani. — Întrerupere. — Art. 1907 și 1865 c. civ.

Conform art. 1907 c. civ. se prescriu prin cinci ani dobânzile sumelor împrumutate și în genere tot ce se plătește cu anul sau la termene periodice mai scurte.

Motivele legiuitorului a fost pe deoparte, interesul general de a împiedeca ruina debitorului prin acumularea dobânzilor ce s'ar strânge, iar pe de altă, pedepsirea neglijenței creditorilor, de a nu reclama la exigibilitatea lor, dobânzile ce li se datoresc.

În speță, deși a trecut 8 ani dela intentarea acțiunii (1912) și până la achitare (28 Feb. 1920), însă tot timpul scurs dela intentarea acțiunii și până la pronunțarea ei (11 Mai 1916), oricât de lung ar fi fost nu poate fi socotit ca timp util prescripțiunii, conform art. 1865 c. civ. ea fiind întreruptă, iar dela pronunțarea deciziei (11 Mai 1916) până la achitarea datoriei (28 Feb. 1920) nu sunt cinci ani, deci nu se poate considera că dobânzile au fost prescrise. (*Curtea de Apel București, secția I-a, decizia comercială No. 24 din 5 Iunie 1920 prin care s'a respins contestația contra deciziei comerciale 31/916 pronunțată de această Curte*).

SECȚIA II

Apelant: Ion Sterescu.

Intimat: H. Auster prin d. avocat Lindenberg.

Comisia arbitrală. — Hotărâre. — Recurs la Trib. — Competință. — Trib. judecă în ultimă instanță. — Apel. — Inadmisibilitate. — Art. 24 al. 1 și 2 din decretul-lege No. 1420/920.

Conform al. 2 din art. 24 Trib. în caz de casare a hotărârilor Comisiunii arbitrale evocând fondul va avea să-și examineze competența sa în raport cu competența excepțională a Comisiunii arbitrale, și dacă va constata că această instanță a judecat în limitele competenței ei, Tribunalul nu va avea rolul decât de a decide în ultima instanță de fond, conform primului al. din art. 24 care consideră hotărârile Comisiunii arbitrale definitive și executatorii, nesupuse decât recursului la Trib. pentru motivele ce enumără.

În speță, hotărârea Comisiunii arbitrale fiind casată pentru violarea art. 5 al. 1 și 3 din decretul lege 1420 din 1920, și nestabilindu-se că și-a depășit competența, apelul declarat contra sent. Trib. este inadmisibil. (*Curtea de Apel București secția II-a, decizia civ. 250 din 6 Noiembrie 1920, prin care s'a respins apelul contra sent. No. 559/920 a Trib. Ilfov secția I c. cor.*).

NOTA. — Art. 24 din decretul-lege No. 1420/920 a dat loc la vii discuțiuni atât în doctrină (Vezi *Dem. G. Teodorescu: Curierul Judiciar*, No. 46-47 din 1920 p. 377), cât și în jurisprudență, care e constantă în această privință. C. Apel Buc., III, 158/1920, *Curierul Judiciar* No. 65-66/920 p. 531; C. Apel Buc. s. I, 147/1920, p. 577. (N.R.)

SECȚIA III

Apelant: I. B. Marcovici prin d. avocați Vl. Atanasovici și Elias.
Intimat: Epitropia Bisericii Albă prin d. avocați Gr. Urlăteanu, C-tin Pașaitescu și Corodeanu.

Cesiunea dreptului de farmacie în care se cuprinde și localul. — Dacă această cedare are vre-o influență asupra contractului de locație? Soluție negativă. — Recunoaștere tacită făcută de Epitropia Bisericii Albă. — Formalitate. — Inadmisibilitate. — Art. 11 al. 3 legea Casei Bisericii.

Cesiunea dreptului de a exploata o farmacie depinde de titularul farmacist al acestui drept, pe când cesiunea dreptului de închiriere depinde de locator; și deși este evident că nu se poate exploata o farmacie fără local, dar tot atât de evident este că dreptul de exploatare rămâne străin de contractul de închiriere, fiindcă cesiunea dreptului de exploatare nu implică neapărat și cesiunea unui local determinat pentru exploatarea farmaciei.

Faptul că intima'ta Epitropie a tolerat pe noul farmacist a exercita comerțul, aceasta nu constituie o renunțare tacită la clauza de subînchiriere, căci epitropiile bisericesti nu pot închiria imobile decât prin licitație publică și cu aprobarea Casei bisericelor conf. art. 14 al. 3 din legea Casei bisericelor.

Prin urmare, în speță, apelantul exercitând în numele său propriu exploatarea fondului de farmacie în imobilul cedat de farmacistul arendator anterior, — care n'avea dreptul să subînchirieze imobilul —, deținând fără drept imobilul urmează a fi evacuat. (*Curtea de apel București s. III, decizia civilă No. 15 din 17 Feb. 1921, prin care s'a respins apelul contra sent. 631/920 a Trib. Ilfov secția IV*).

SECȚIA IV

Apelant: Constantin Vasilie prin d. avocat Tepeșu.

Intimat: Administrația Financiară Ilfov.

Escrocherie. — Elemente. — Faptul de a vinde publicului cu bani formulare distribuite gratis de stat pentru stampilarea bancnotelor constituie un delict?

Faptul apelantului de a fi vândut cu bani la public formulare de declarațiuni pentru cererea de stampilare a bancnotelor emise de Banca Generală, puse gratis la dispozițiunea publicului de către Stat, nu constituie delictul de escrocherie, prevăzut de art. 332 c. p., întrucât nu se constată că s'au întrebuințat de către apelant manopere spre a face să se nască o amăgire în paguba averii altuia în vedere de a împărtăși un folos.

Dar în afară de aceasta, singurul fapt al apelantului, că a copiat după un formular al Statului declarațiuni pentru stampilarea de bani și le-a vândut publicului, fără ca prin aceasta să cauzeze vre-un prejudiciu fie Statului, fie unor particulari, căroră li s'ar fi dat concesiunea unor asemenea imprimare, nu poate constitui nici o infracțiune prevăzută de lege (*Curtea de Apel București secția IV-a, decizia No. 29 din 26 Feb. 1920, prin care s'a admis apelul contra sent. 1155/919 a Trib. Ilfov, secția IV c. cor.*).

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurent: Moise S. Nissim prin d. av. M. Valerian.
Intimat: Ilie Dumitrescu prin d. av. N. Alexandrescu.

Inchiriere. — Decretul-lege No. 1420/920. — Persoană îndepinind un serviciu public. — Înțelesul acestei denumiri. — Art. 1 din decret.

Potrivit art. 1 din decretul-lege No. 1420/920 nu pot beneficia de prelungirea locațiunilor prevăzute de acoastă legiuire de cât acei cari dovedesc necesitatea locuirii lor în comuna respectivă, într'un vădit interes de serviciu public sau de familie, dacă nu locuiau în comună la 15 August 1916.

Sânt socotiți a exercita un «Serviciu public» numai acei ce dețiu o parte din autoritatea publică și cărora li se impune obligațiunea de a locui într'un anumit oraș, — astfel că profesiunile libere cari nu depind de cât de voință color ce le exercită, — nu pot fi socotite ca atare.

Prin urmare, în speță, cu drept cuvânt, instanța de fond decide că exercitarea de către recurent a comerțului de manufactură nu poate fi considerat ca un interes de serviciu în sensul art. 1 din decretul-lege și să-i corde dreptul de prelungire al contractului de locațiune, odată ce este stabilit în fapt că dânsul nu locuia în București la 15 august, 1916. — (Cas. I, deciziunea No. 411 din 5 Octombrie, 1920, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei No. 86/920 a Curții de Apel București S. I-a).

Recurent: Const. Groșoreanu, prin d. av. P. Poni.
Intimat: M. Groșoreanu și a. prin d. av. Chiriacescu.

Sechestrul asigurător. — Custode. — Obligațiunile dintre creditor, debitor și custode născute din cauza acestui depozit judiciar. — Art. 1633 c. c., și 422 pr. c.

În conformitate cu dispozițiunile art. 1633 c. c. custodele fiind obligat să dea de față depozitul pentru vânzare, spre îndesturea sechestrantului, ori spre a-l restitui debitorului în caz de revocațiune a sechestrului de aci rezultă pentru dânsul o îndoită răspundere și anume: 1. față de creditorul urmăritor, pentru îndestularea creianței acestuia și 2. față de debitor, căruia urmează să-i restituie lucrul sechestrat în caz de revocațiunea sechestrului.

Că consecința a acestui principiu în cazul când creditorul a fost îndestulat cu din altă avere, iar averea sechestrată a fost înstrăinată de custode, debitorul nu poate cere restituirea lucrului sechestrat de cât numai custodelui, iar nu creditorului, care cerind schimbarea depozitului averii sechestrare din păstrarea debitorului în aceia a unui custode, nu a făcut altceva de cât și-a exercitat un drept acordat de lege și ca atare nu poate fi în culpă de fapta Custodelului. (Cas. I, deciziunea No. 417 din 6 Octombrie, 1920 prin care s'a casat sentința No. 30/919 a Trib. Gorj).

SECȚIA II

Regulament de competență în cauza privitoare pe D-tru Barbu Costel.

Amenințare. — Amenințare însoțită de o cerere sau o condițiune. — Instanța competente. — Consecințe. — Art. 237 c. p.

În cazul când amenințarea este însoțită de o cerere sau o condițiune, această infracțiune este de competența Tribunalului.

Lipsa unuia din elementele constitutive ale acestui delict, nu autoriză Tribunalul să-și decline competența, ci numai să pronunțe achitarea inculpatului. (Cas. II, dec. penală No. 1985 din 28 Decembrie, 1920, prin care s'a regulat competența după cererea Procurorului general al Curții de apel București).

SECȚIA III

Recurent: A. Arsenescu, prin d-l av. Al. N. Ionescu.
Intimat: Direcțiunea poștelor, prin d-l av. I. Gr. Perlețeanu.

Funcționar telegrafo-poștal. — Punere la retragere. — Avizul comitetului consultativ. — Scopul și condițiile de valabilitate. — Art. 11 din legea de organizare a corpului T. T. P.

Legea de organizare a corpului T. T. P., prin art. 11, cere pentru punerea la retragere a funcționarilor, avizul comitetului consultativ. Aceasta pentru a garanta pozițiunea funcționarilor față de arbitrarul direcțiunii.

De aici urmează că acest aviz trebuia să reprezinte voința reală a Comitetului, iar nu un simulacru al ei, deci Comitetul trebuie să se întrunească cu majoritatea membrilor săi componenți, adică minimum 7 din 13, care este numărul total al membrilor lui, prevăzut în tabelele anexate legii.

Când acest aviz este dat cu participarea unui număr mai mic de membri, el nu are nici o valoare și punerea la retragere trebuie considerată ca ilegală. (Cas. III, Dec. 506 din 22 Dec., 1920, prin care s'a admis recursul în contencios).

INFORMATIUNI

D-l C. Hamangiu, consilier la Înalta Curte de Casație și Justiție, anunță prin ziarul „Universul” că apariția „Pandectelor române” de sub conducerea d-sale, este din nou amânată, de rândul acesta, din cauza lipsei de hârtie. Regretăm, împreună cu lumea juridică dela noi, împiedicările ce încearcă dela început noua publicațiune. Însă, cum à quelque chose malheur est bon, să sperăm că această întârziere va da răgaz colaboratorilor periodicei de a trimite articolele făgăduite, spre a răspunde astfel la apelul călduros ce le face d-l Hamangiu prin zisul ziar.

RECTIFICARE

În importanta decizie a Curții de Apel din Constanța No. 91/920, ce s'a publicat în Curierul Judiciar No. 10 din 13 cor. s'au strecurat două erori de tipar:

La pag. 155 col. I, rândul al 4-lea în loc de aplicația să se citească explicația.

Tot la aceeași coloană la rândul 11 de jos în sus: în loc de i s'ar imputa, trebuia zis i s'ar putea imputa.

A apărut: **CODUL COMERCIAL.** (Legea ungară a XXXVII din 1875). În vigoare în Transilvania, tradus de **Ioan Predovicu**, Procuror Tribunalul Oradea-Mare și **Em. Alexandrescu**, Judecător, Tribunalul Oradea-Mare, fost Procuror și Judecător în vechiul Regat. Cu trimeteri la textele corespunzătoare din Codul German, Francez și Italian. Prefața de d-l dr. **Alexandru Marta**, Primul-prezident al Curții de Apel Oradea-Mare. Prețul exemplarului 25 lei.

Se expediază la cerere de Curierul Judiciar contra mandat poștal la care se va adăoga lei 2 pentru porto poștal.